RP 103/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det ändringar i lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp.

Det föreslås att till lagen fogas nya bestämmelser i överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen. Dessutom föreslås i lagen vissa ändringar av nationella skäl.

Det föreslås vidare att till lagen fogas nya bestämmelser om kringgående av lagen och om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till myndigheter. Motsvarande reglering ingår också i EU:s förordning om granskning. Enligt propositionen ska arbets- och näringsministeriets uppgifter också utökas med en skyldighet att vara nationell kontaktpunkt enligt EU:s förordning om granskning i fråga om samarbetet mellan medlemsstaterna och unionen, informationsutbytet och frågor som gäller genomförandet av förordningen.

I propositionen föreslås också ändringar i definitionerna i lagen för att förtydliga den praktiska tillämpningen av lagen. Det föreslås också att till lagen fogas en ny bestämmelse om lämnande av ett ärende utan prövning. Dessutom föreslås det att till bestämmelsen om företagsköp inom försvarsområdet fogas företagsköp inom säkerhetsområdet, för vilka också bekräftelse ska ansökas på förhand hos arbets- och näringsministeriet. I propositionen föreslås det också att det till lagen fogas en ny bestämmelse med stöd av vilken arbets- och näringsministeriet kan ställa upp villkor i ärenden som gäller bekräftelse av ett företagsköp. Enligt propositionen kan arbets- och näringsministeriet förena iakttagandet av villkoren med vite.

Lagens tillämpningsområde utvidgas inte genom de ändringar och tillägg som nu föreslås.

Lagen avses träda i kraft den 11 oktober 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL ... 1
MOTIVERING ... 3
1 Bakgrund och beredning ... 3
2 Beredningen av propositionen ... 3
2.1 Beredningen av EU-rättsakten ... 3
2.2 Beredningen av propositionen ... 3
3 Nuläge och bedömning av nuläget ... 4
3.1 Utvecklingen av utlänningars företagsköp och investeringar under de senaste åren ... 4
3.2 Nationell säkerhet vid områdesanvändning och fastighetsinnehav ... 6
3.3 Läget i vissa andra länder ... 7
3.3.1 Sverige ... 8
3.3.2 Norge ... 8
3.3.3 Danmark ... 8
3.3.4 Tyskland ... 8
3.3.5 Förenta staterna ... 9
3.4 Hur den nationella lagstiftningen fungerar i praktiken ... 9
4 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll ... 11
5 Förslagen och deras konsekvenser ... 13
5.1 De viktigaste förslagen ... 13
5.2 De huvudsakliga konsekvenserna ... 14
5.2.1 Konsekvenser för företag ... 14
5.2.1.1 Ställande av villkor - lindringsåtgärder ... 14
5.2.1.2 Företagsköp inom försvars- och säkerhetsområdet ... 14
5.2.2 Samhälleliga konsekvenser ... 15
5.2.3 Konsekvenser för myndigheterna ... 15
5.2.4 Ekonomiska konsekvenser ... 15
6 Andra alternativ för genomförandet ... 16
6.1 Handlingsalternativ och deras konsekvenser ... 16
6.1.1 Bekräftelse av utländska företagsköp utan villkor ... 16
6.1.2 Omfattande och detaljerad bestämmelse ... 17
6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet ... 17
7 Remissvar ... 18
8 Specialmotivering ... 21
9 Ikraftträdande ... 31
10 Förslagets förhållande till skyddet av personuppgifter ... 31
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning ... 32
LAGFÖRSLAG ... 35
Lag om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp ... 35
BILAGA ... 40
PARALLELLTEXT ... 40
Lag om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp ... 40

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Syftet med regeringens proposition är att det till lagen fogas nya bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (nedan *EU:s förordning om granskning*). Förslagen syftar dessutom till att förtydliga lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp beträffande sådana frågor som aktualiserats vid den praktiska tillämpningen av den.

När den internationella säkerhetspolitiska omgivningen förändras ska också den nationella lagstiftningen på området vara uppdaterad och det är således också nödvändigt att regelbundet utvärdera hur den fungerar i praktiken.

Lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012, nedan *företagsköpslagen*) har varit i kraft i åtta år och den har ändrats en gång förut 2014 (RP 73/2014). Lagens tillämpningsområde utvidgas inte genom de ändringar och tillägg som föreslås i lagen.

2 Beredningen av propositionen

2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Beredningen av EU:s förordning om granskning genomfördes i rådets arbetsgrupp för handelsfrågor och behandlingen av ärendet inleddes den 18 oktober 2017. I beredningen deltog också rådets handelspolitiska kommittés sakkunnigsammansättning för tjänster och investeringar. Utrikesministeriet var huvudansvarig för den nationella beredningen av förordningen. Arbets- och näringsministeriet deltog i beredningen av förordningen och i utarbetandet av nationella ståndpunkter samt i förhandlingarna, eftersom arbets- och näringsministeriet ansvarar för den nationella lagstiftningen på området i Finland. Förslaget till förordning och U-skrivelsen har behandlats i ett skriftligt förfarande i sektionen för handelspolitiska frågor (EU-2) och sektionen för näringspolitiska frågor (EU-13), som lyder under kommittén för EU-ärenden. Utrikesministeriet lämnade en U-skrivelse om ärendet till riksdagen den 7 december 2017 (U 66 2017 rd).

2.2 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts under ledning av arbets- och näringsministeriet i ett lagberedningsprojekt som har genomförts i nära samarbete med andra ministerier och andra myndigheter som är centrala med tanke på ärendet. Ingen officiell arbetsgrupp tillsattes för lagberedningsprojektet, eftersom den bästa specialkompetensen om lagens innehåll och den praktiska tillämpningen av den samt om processerna finns hos ministeriernas och myndigheternas representanter, som verkar aktivt inom myndigheternas sakkunnignätverk under arbets- och näringsministeriets ordförandeskap (nedan *nätverket för företagsköp*). Dessa myndigheter som deltar i nätverket för företagsköp fungerar också som remissinstanser i alla ärenden som gäller bekräftelse av ett företagsköp.

I författningsprojektet ingick företrädare för arbets- och näringsministeriet, försvarsministeriet, utrikesministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, finansministeriet, Huvudstaben, Försörjningsberedskapscentralen och Skyddspolisen. Författningsprojektets inledande möte var den 7 oktober 2019 och författningsprojektet genomfördes hösten 2019 och våren 2020.

Ett möte för intressegrupper om EU:s förordning om granskning och regeringens proposition ordnades vid arbets- och näringsministeriet den 12 februari 2020. Remissyttranden om regeringens proposition begärdes via lausuntopalvelu.fi under tiden 28.2-3.4.2020.

Inom författningsprojektet har man bedömt de kompletteringar i den nationella lagstiftningen som EU:s förordning om granskning förutsätter och de behov av lagändringar eller kompletteringar som framkommit vid den praktiska tillämpningen av lagen. Utöver dessa har man inom lagstiftningsprojektet bedömt hur processerna och tidsfristerna enligt EU:s förordning om granskning påverkar de nationella processerna. Det är emellertid inte nödvändigt att föreskriva om detta i lagen.

Avsikten är att riksdagen ska behandla de förslag som ingår i denna proposition under vårsessionen 2020 så att lagändringarna träder i kraft den 11 oktober 2020. EU:s förordning om granskning ska tillämpas fullt ut från och med den 11 oktober 2020.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Utvecklingen av utlänningars företagsköp och investeringar under de senaste åren

EU är en av de mest öppna ekonomierna för utländska direktinvesteringar och är också ett av de största investeringsobjekten globalt sett. Utländska investerares företagsköp inom EU kan också exempelvis riktas till sådana företag som är kritiska med tanke på säkerheten i EU eller dess medlemsstater eller som utvecklar eller upprätthåller infrastruktur som är nödvändig med tanke på samhället och ekonomin. Detta kan i vissa situationer leda till att en utländsk investering äventyrar säkerheten eller den allmänna ordningen i EU eller dess medlemsländer. Globalt har begränsningar som gäller utländska direktinvesteringar införts i flera länders lagstiftning under de senaste åren.

Det är också viktigt att beakta att t.ex. under den globala pandemin som inträffade i början av 2020 i fråga om viruset COVID-19 kan globala produktmarknader (varu- och tjänstehandeln), leveranskedjorna och den internationella arbetsfördelningen störas allvarligt, varvid t.ex. tillgången på vissa produkter från utlandet kan försvåras eller helt förhindras. Då bör särskild uppmärksamhet fästas vid säkerställandet av den inhemska produktionen och självförsörjningsgraden för att begränsa tillgänglighetsrisken. På grund av pandemin kan antalet företag som är viktiga med tanke på samhällets vitala funktioner öka jämfört med normala förhållanden. Den gällande lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp möjliggör en situationsbunden och tidsbunden anpassning av bedömningskriterierna, varvid ett eventuellt äventyrande av ett ytterst viktigt nationellt intresse alltid bedöms utifrån den rådande situationen och den senaste tillgängliga informationen. Till följd av COVID-19 -pandemin effektiviserades våren 2020 uppföljningsprocessen för utlänningars företagsköp i Finland särskilt i fråga om hälso- och sjukvården och företagsköp i anslutning till den. Också EU-kommissionen uppmanade till detta i sitt meddelande av den 25 mars 2020 om COVID-19 -pandemin och övervakning av utlänningars företagsköp och restriktioner för kapitalrörelser (C (2020) 1981 final).

År 2018 minskade direktinvesteringarna globalt med 17 % jämfört med året innan. Dessutom riktades investeringarna i högre grad än i utvecklade länder till tillväxtekonomier (UNCTAD World Investment Report 2018). Finland strävar efter att främja utländska direktinvesteringar bl.a. genom en verksamhets- och regleringsmiljö som stöder dem. Företagsköpslagen utgör en

del av denna helhet av bestämmelser som omfattar t.ex. lagstiftningen om idkande av näring. Lagens syfte är att övervaka och vid behov förhindra att ett ytterst viktigt nationellt intresse äventyras vid utländska företagsköp, men utgångspunkten för lagen är en positiv inställning till utländska investeringar. Tydliga, transparenta och förutsägbara processer för uppföljning och bekräftelse av utlänningars företagsköp främjar uppnåendet av målet.

På 2010-talet genomfördes årligen i medeltal 140 utländska företagsköp som riktade sig mot finländska företag enligt den statistik som Business Finland samlat in. På årsnivå varierar antalet emellertid avsevärt. Exempelvis 2012 var antalet utländska företagsköp 98 och 2018 var antalet 192. De vanligaste faktiska hemländerna i storleksordning för utländska investerare som i form av företagsköp investerat i finländska företag har under de senaste åren varit Sverige, Förenade kungariket, Förenta staterna, Danmark och Norge. De vanligaste sektorerna för utländska investeringar har varit företagstjänster, informations- och kommunikationsteknik samt hälsa och välfärd. (Business Finland/Invest in Finland 2019).

Arbets- och näringsministeriet har årligen med stöd av företagsköpslagen utfärdat i genomsnitt 8 beslut om bekräftelse från den tidpunkt då lagen trädde i kraft i juni 2012. Detta innebär att i genomsnitt cirka 5 % av alla utlänningars företagsköp har varit föremål för sådan tillsyn som avses enligt definitionerna i företagsköpslagen och omfattats av arbets- och näringsministeriets bekräftelseprocess. Arbets- och näringsministeriet har hittills utfärdat sammanlagt 65 beslut om bekräftelse av företagsköp (läget 8.6.2020). Antalet beslut om bekräftelse av ministeriet har efter lagens ikraftträdande varit följande på årsnivå: 2012: 4, 2013: 4, 2014: 6, 2015: 8, 2016: 7, 2017: 7, 2018: 14 och 2019: 15. I början av 2020 har det tydligt kunnat observeras hur det allmänna internationella läget, inklusive COVID-19 -krisen, också påverkar utlänningars företagsköp. Till arbets- och näringsministeriet hade inte lämnats in en enda ansökan om bekräftelse av eller anmälan om utlänningars företagsköp senast den 8.6.2020. Ett fall har överförts till statsrådet för behandling. Tills vidare har inget beslut om förbud meddelats. En viktig iakttagelse är att antalet bekräftelser har ökat betydligt åren 2018 och 2019. Samtidigt har den proportionella andelen fall som varit föremål för arbets- och näringsministeriets bekräftelseprocess av alla utländska företagsköp också ökat. År 2017 tillämpades bekräftelseprocessen enligt företagsköpslagen på 3,7 % av företagsköpen, på 7,3 % år 2018 och på 9,2 % år 2019 av alla företagsköp.

Som ett utländskt företagsköp betraktas enligt lagen ett företagsköp där en utländsk ägare förvärvar minst 10 % eller något annat motsvarande faktiskt inflytande i ett finländskt målbolag. Också företagsköp som genomförs genom motsvarande faktiskt inflytande, t.ex. förvärv av en affärsenhet, kan omfattas av lagens tillämpningsområde, om de övriga villkoren i lagen uppfylls. Antalet sådana fall har emellertid varit ganska litet under den tid lagen har varit i kraft.

När det gäller utlänningars företagsköp som varit föremål för tillsyn har de vanligaste faktiska hemländerna för utländska köpare under den nuvarande lagens giltighetstid varit Sverige (9 fall), Förenta staterna (9 fall), Norge (7 fall), Förenade kungariket (4 fall), Nederländerna (4 fall) och Kina (4 fall). När det gäller tillsyn över företagsköp är det av betydelse att utreda den utländska ägarens (köparens) faktiska inflytande, vilket i många fall förutsätter utredning av globala företagsarrangemang på tämligen många nivåer. Därför bör uppmärksamhet fästas uttryckligen vid den utländska ägarens faktiska hemland, eftersom företagsköpet ofta genomförs av en aktör (t.ex. ett kontrollerat bolag) där det faktiska inflytandet utövas av någon annan aktör. I vissa fall kan det vara fråga om ett globalt företagsarrangemang där ett finländskt bolag som redan från förut är i utländsk ägo övergår till en annan utländsk ägare. I fråga om försvarsindustriföretag förutsätter också överföring av ägande från en utländsk ägare till en annan utländsk

ägare enligt lagen att det ansöks på förhand om en ny bekräftelse av arbets- och näringsministeriet. Vid andra företagsköp enligt 5 § förutsätter vidareöverlåtelse av en andel som arbets- och näringsministeriet redan har bekräftat ingen ny bekräftelse av ministeriet.

Av de fall som är under behandling vid arbets- och näringsministeriet under den gällande lagens giltighetstid har cirka 80 % gällt försvarsindustriföretag så som de definieras i lagen. Lagens definition av försvarsindustriföretag är emellertid bred och omfattar från fall till fall också andra företag som är av betydelse t.ex. med avseende på det militära försvaret utöver egentliga försvarsindustriföretag. Antalet påverkas också av att köpare som är etablerade inom EU/EFTA-området betraktas som utländska ägare enligt definitionerna i den gällande lagen endast vid företagsköp som gäller försvarsindustriföretag. Andra företagsköp som riktar sig till företag som upprätthåller samhällets vitala funktioner och där en utländsk ägare är etablerad inom EU/EFTA-området faller således utanför uppföljningen/bekräftelseprocessen. Sådana företagsköp kan rikta sig t.ex. till sådana finländska företag som är viktiga med tanke på försörjningsberedskapen eller den kritiska infrastrukturen. Utländska ägare är också utländska sammanslutningar och stiftelser som har sin hemort i en stat som tillhör EU eller Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), men i vilken en annan utländsk ägare innehar minst en tiondedel av det sammanlagda röstetal som samtliga aktier i bolaget medför eller utövar motsvarande faktiskt inflytande i sammanslutningen.

3.2 Nationell säkerhet vid områdesanvändning och fastighetsinnehav

Den lagstiftning som trädde i kraft vid ingången av 2020 ger myndigheterna nya metoder för att trygga den nationella säkerheten vid fastighetsinnehav och områdesanvändning. Lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv (470/2019) förutsätter att alla personer och företag som kommer från länder utanför EU- och EES-området skaffar tillstånd till fastighetsköp i Finland. Försvarsministeriet är tillståndsmyndighet i dessa frågor och beviljar tillstånd samt bedömer vid behov om staten utnyttjar sin egen förköpsrätt vid fastighetsförvärv. Staten beviljar tillstånd och övervakar fastigheternas användningsändamål.

Denna nya lagstiftning tillsammans med företagsköpslagen ger myndigheterna bättre möjligheter än tidigare att bedöma hur kritiska utländska investeringar är med tanke på säkerheten. Utgångspunkten i båda lagarna är emellertid en positiv inställning till utländska investeringar.

Samma utländska investeringar kan i vissa situationer samtidigt finnas i både arbets- och näringsministeriets och försvarsministeriets bekräftelse-/tillståndsprocesser, t.ex. utländska investeringar som omfattas av tillämpningsområdet för företagsköpslagen och som också omfattar förvärv av fastighetsområden i närheten av ett kritiskt område. Samarbetet mellan arbets- och näringsministeriet och försvarsministeriet är viktigt i dessa frågor. Enligt EU:s förordning om granskning kan mark och fastigheter som är avgörande för användningen av sådan infrastruktur som nämns i förordningen beaktas vid konsekvensbedömningen av de faktorer som anges i förordningen. Till denna del kan EU:s förordning om granskningen således också ha beröringspunkter med vissa fastighetsförvärv som är under behandling vid försvarsministeriet och som från och med den 11 oktober 2020 ska anmälas på behörigt sätt via arbets- och näringsministeriet till kontaktpunkterna i de övriga medlemsstaterna och kommissionen.

Det huvudsakliga innehållet i EU:s förordning om granskning behandlas senare i punkt 4 i propositionen.

3.3 Läget i vissa andra länder

Lagstiftning om tillsyn över investeringar

Utländska investeringar i säkerhetskritiska företag i Europa, särskilt kritisk infrastruktur och högteknologiska sektorer, har debatterats mycket den senaste tiden. För närvarande har 15 EU-medlemsstater redan någon slags lagstiftning på området, och utifrån EU:s förordning om granskning bereder flera länder för närvarande ny nationell lagstiftning eller ändrar sin gällande lagstiftning. Också många andra länder utanför EU har under den senaste tiden gjort ändringar i sin lagstiftning som begränsar utländska investeringar, bland annat Förenta staterna, Australien, Japan och Sydkorea. OECD har också följt med situationen i fråga om den lagstiftning som gäller begränsningar av utlänningars ägande under de senaste åren. OECD har bland annat publicerat sin egen utredning om saken 2016 och avsikten är att en ny uppdaterad lägesrapport om nationella bestämmelser i fråga om begränsningar av utländska investeringar i 62 länder ska publiceras våren 2020.

I EU:s medlemsstater finns det för närvarande, vad gäller omfattning och innehåll, många olika typer av granskningssystem som gäller utländska investeringar och begränsande lagstiftning. En del av den nationella lagstiftningen är rätt snäv och kan ingå t.ex. i konkurrenslagstiftning. I en del av den nationella lagstiftningen begränsar sig regleringen exempelvis endast till vissa säkerhetskritiska branscher, t.ex. för att skydda kritisk infrastruktur mot oönskade företagsköp. En del medlemsstater har speciallagstiftning med stöd av vilken man emellertid i vissa begränsade situationer också kan bedöma utländska investeringar med tanke på landets säkerhet t.ex. genom tillståndsförfaranden. Lagstiftningen på området i EU:s medlemsländer avviker inte från internationell praxis. Lagstiftning om granskning av säkerhetskritiska investeringar finns i stor utsträckning också utanför EU.

För närvarande bereds exempelvis helt ny lagstiftning på området i Tjeckiska republiken och Malta. Nederländerna överväger för närvarande att utvidga sin lagstiftning inom telekommunikationssektorn. För närvarande finns det inte särskilt många EU-medlemsstater som har sådana heltäckande och detaljerade bestämmelser på området som Finland. I Finland finns det redan flera års praktisk erfarenhet av sådana bestämmelser. Utöver Finland har Tyskland, Frankrike och Italien omfattande nationell lagstiftning om reglering av utländska investeringar. Dessa länder har liksom Finland också långvarig erfarenhet av praktiska processer och olika fall. Finland är för närvarande det enda nordiska land som har gällande nationell lag om tillsyn över utlänningars företagsköp och systematisk tillsyn över utlänningars företagsköp. Sverige och Danmark överväger emellertid också att stifta nationell lagstiftning på området.

Under COVID-19-pandemin har flera EU-medlemsstater vars nationella granskningssystem baserar sig på en sektorspecifik förteckning i fråga om lagstiftningens tillämpningsområde varit tvungna att enligt en snabb tidtabell uppdatera sin nationella lagstiftning och den sektoriella täckning som ingår i den för att svara på rådande undantagsförhållanden också i fråga om tredjeländers eventuella icke-önskvärda företagsköp och placeringar. Flera medlemsländer har också sänkt tröskelvärdena för granskningen tillfälligt eller permanent under rådande undantagsförhållanden. Finlands företagsköpslag är flexibel i förhållande till den rådande situationen, eftersom bedömningen enligt lagen alltid sker vid tidpunkten och utförs från fall till fall och lagens tillämpningsområde är allmänt utan någon sektorspecifik förteckning över de branscher som omfattas av lagens tillämpningsområde. Dessutom är tröskelvärdet för bedömningen redan från förut lågt i Finland och det har således inte funnits något behov av att justera det i nuläget.

3.3.1 Sverige

Sverige har för närvarande inget gällande granskningssystem för utländska investeringar eller lagstiftning som reglerar utlänningars företagsköp. Den 1 april 2019 trädde emellertid i kraft en lag (Säkerhetsskyddslagen, 2018:585/SOU 2018:82) som möjliggör vissa begränsningar i fråga om sådana investeringar där målföretaget innehar uppgifter som är väsentliga med tanke på den nationella säkerheten. Bestämmelsen förutsätter bl.a. att utländska investeringar som har anknytning till säkerhetskänslig verksamhet i landet anmäls till de svenska myndigheterna innan ett köp avslutas (Säkerhetspolisen/Försvarsmakten). Till denna anmälan ska också fogas en säkerhetsanalys utifrån vilken det kan krävas att ett separat säkerhetsavtal i fråga om sekretessbelagda uppgifter ingås med myndigheterna. Sveriges lag omfattar således till vissa delar väsentliga säkerhetsintressen, men inte kritisk infrastruktur eller t.ex. i större utsträckning allmän ordning, såsom EU:s förordning om granskning. Sverige överväger för närvarande att utarbeta nationell lagstiftning som en del av genomförandet av EU:s förordning om granskningen. Avsikten är att kommitténs förslag ska vara klart i november 2021.

3.3.2 Norge

Norges nya lag (Sikkerhetsloven, förslag 153 L/lagstiftningsbeslut 27) trädde i kraft den 1 januari 2019. Den innehåller endast i begränsad utsträckning bestämmelser om tillsyn över investeringar. Den omfattar främst situationer där en utländsk aktör köper en andel i ett strategiskt viktigt företag eller hela företaget (kritisk infrastruktur). Den norska regeringen har således i vissa situationer möjlighet att godkänna eller avslå ett företagsköp som riktar sig mot kritisk infrastruktur, om väsentliga nationella säkerhetsintressen kräver det. Den nya lagstiftningens tillämpningsområde omfattar bl.a. infrastrukturen för datakommunikation. Vid företagsköp som omfattas av tillämpningsområdet är tröskelvärdet för förvärv en tredjedel av en andel eller motsvarande faktiskt inflytande. Varje ministerium ansvarar för uppföljningen av den kritiska infrastrukturen inom sitt eget förvaltningsområde. Eftersom Norge inte är ett EU-land är den nya EU:s förordning om granskningen inte förpliktande för landet.

3.3.3 Danmark

Danmark har för närvarande inget granskningssystem för tillsyn över utländska investeringar, men inrättandet av ett nytt system för att trygga den nationella säkerheten och den allmänna ordningen utreds för närvarande i Danmark. Danmark tillsatte 2018 en förvaltningsövergripande arbetsgrupp för att bereda ny nationell lagstiftning om tillsyn över investeringar. Avsikten är att den ska föredras för landets parlament tidigast 2020/2021. I Danmark gäller för närvarande en lag av den typ som gäller i Sverige och som nämns i punkt 3.3.1 (Premierministerens Sikkerhedscirkulære, 17.12). 2014), där en central fråga är skydd av sekretessbelagd information.

3.3.4 Tyskland

Tyskland har senast förnyat sin nationella lagstiftning (Aussenwirtschaftsverordung, AWW) i december 2018. Lagen ändrades senast 2017. Den i lagen avsedda nedre gränsen för granskning har i den senaste lagändringen sänkts till 10 procent från tidigare 25 procent i fråga om kritisk infrastruktur. På andra områden bibehölls gränsen vid 25 %. Den sektorsvisa uppföljningen fokuserar på bedömning av huruvida väsentliga säkerhetsintressen äventyras. Tyskland har en separat lista över kritisk infrastruktur (strategiska sektorer). I fråga om dessa är tröskelvärdet för granskningen endast 10 % efter den senaste lagstiftningsändringen 2018. Definitionen av kritisk infrastruktur baserar sig på den tyska lagstiftningen om IT-säkerhet (Act on the Federal Office for Information Security), som omfattar sju olika sektorer (IT, trafik, hälso- och sjukvård,

mat, energi, vatten och finansiering). Vid bedömningen är det av central betydelse om Tysklands allmänna ordning eller säkerhet äventyras. Vid Tysklands ekonomi- och energiministerium övervägs eventuella ändringar i den nationella lagstiftningen utifrån den praktiska tillämpningen av EU:s förordning om granskningen och lagen. I Tyskland ansvarar ekonomi- och energiministeriet för uppföljningsprocessen, men de övriga ministerierna deltar aktivt i uppföljningen. Cirka 80 fall har behandlats av ministeriet 2018. I detta antal ingår också sådana fall som inte har omfattats av den officiella processen. Antalet fall har ökat klart jämfört med tidigare år.

3.3.5 Förenta staterna

I Förenta staterna trädde en ny lag om granskning av utländska investeringar med tanke på landets säkerhet i kraft i augusti 2018 (Foreign Investment Risk Review Modernization Act, FIRRMA). Genom lagen får CFIUS-kommittén (Committee on Foreign Investment in the United States), som är direkt underställd presidenten, större befogenheter i fråga om utländska placeringar med tanke på den nationella säkerheten. I praktiken utvidgar FIRRMA kommitténs befogenheter att effektivare ingripa i problem som hotar den nationella säkerheten vid utländska placeringar. Genom den nya lagstiftningen har också undersökningsprocesserna förnyats, särskilt när det gäller utländska investeringar som anknyter till USA:s nationella säkerhet, kritiska infrastruktur eller kritiska teknik. I Förenta staterna kan endast presidenten förhindra eller återkalla en redan genomförd utländsk investering. Det finns ingen besvärsrätt i fråga om presidentens förbudsbeslut.

3.4 Hur den nationella lagstiftningen fungerar i praktiken

Företagsköpslagen har varit i kraft redan 8 år i juni 2020 och den har också visat sig fungera i praktiken. Lagen utgår från en positiv inställning till utländska investeringar. Myndigheterna ska emellertid också ha möjlighet att utöva tillsyn över ägarunderlaget hos sådana bolag som är av central betydelse för landets försvar, samhällets vitala funktioner samt landets säkerhet och allmänna ordning, och vid behov begränsa utlänningars innehav i sådana bolag. Förbudsbeslut är i praktiken en ytterst avvikande situation, men lagen möjliggör också sådana när ett ytterst viktigt nationellt intresse äventyras. I verkligheten har lagen också en proaktiv effekt.

Arbets- och näringsministeriet ansvarar för uppföljningen av företagsköp och bekräftelseprocesserna. Hur kritiska samhällets vitala funktioner är kan variera beroende på den utrikes- och säkerhetspolitiska situation som råder i Finland vid varje tidpunkt, så bedömningen av förutsättningarna enligt lagen sker alltid vid tidpunkten och utförs från fall till fall. Utgångspunkterna för denna bedömning har fungerat också i praktiken. Med tanke på de praktiska processerna innebär detta t.ex. att ministeriet omedelbart ska underrättas om sådana ändringar som skett under bekräftelseprocessen och som är väsentliga med tanke på behandlingen av ärendet, för att ministeriets bedömningar och beslut om bekräftelse i varje enskilt fall alltid ska grunda sig på de senaste uppgifter utifrån vilka ministeriet fattar beslut.

För varje enskilt fall förs i allmänhet inofficiellt också preciserande diskussioner med sökandens ombud innan ärendet förs vidare till arbets- och näringsministeriets officiella process. Även om ministeriet utifrån dessa diskussioner inte på förhand ger någon officiell syn på lagens tillämplighet i enskilda fall, är syftet med diskussionerna att förtydliga lagens utgångspunkter för parterna i ett företagsköp i en situation där ministeriet endast har mycket begränsad information om det planerade företagsköpet. Med tanke på lagens tillämpningsområde rekommenderas det att eventuella gränsfall förs in i ministeriets officiella process. I de flesta fall får arbets- och näringsministeriet först från myndigheternas utlåtanden kännedom om eventuella kritiska förbindelser med en myndighet som är centrala med tanke på lagens tillämpningsområde. Arbets-

och näringsministeriet kan således inte på förhand få kännedom om dessa i varje enskilt fall. Alla ansökningar och anmälningar om utlänningars företagsköp som förs in i ministeriets officiella process behandlas alltid som brådskande ärenden. Fallen kan emellertid till omfattning och innehåll vara mycket olika och behandlingstiderna har således hittills varierat mellan fem veckor och fyra månader.

I lagen förtecknas inte de branscher inom vilka verksamma företag till denna del omfattas av tillsyn. För Finlands del har detta varit ett medvetet val, vilket också har fungerat i praktiken. Riktgivande information om lagens tillämpningsområde kan exempelvis fås från sådana offentliga styrdokument om försörjningsberedskap och nationell säkerhet som statsrådet upprättar med jämna mellanrum. Som stöd för denna bedömning används således i synnerhet vissa dokument som godkänts på statsrådsnivå och som ska uppdateras regelbundet. Sådana är för närvarande säkerhetsstrategin för samhället (2017) och statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen (2018). Även andra centrala handlingar som statsrådet har godkänt kan vid behov användas vid bedömningen av lagens tillämpningsområde och säkerhetskritiska aspekter på företagsförvärv. En sådan handling som används som stöd för bedömningen är exempelvis Finlands nationella riskbedömning (2018), som utarbetas vart tredje år till kommissionen.

År 2014 gjordes vissa preciseringar i företagsköpslagen. Till lagen fogades då bl.a. en gradering av förvärv av utländskt ägande. Syftet med graderingen är att vid företagsköp som omfattas av lagens tillämpningsområde förhindra att en helhet köps i små delar och att lagen kringgås. För närvarande omfattas lagens tillämpningsområde således av situationer där en utländsk köpare förvärvar minst en tiondedel, minst en tredjedel eller minst hälften av det röstetal som samtliga aktier i bolaget medför, eller annat motsvarande faktiskt inflytande i ett aktiebolag eller annat föremål för tillsyn. Föremål för tillsyn kan således även vara t.ex. förvärv av en viss affärsenhet. Utgångspunkterna för lagen har också visat sig fungera i praktiken.

År 2014 fogades dessutom till lagen en ny bestämmelse med stöd av vilken en myndighet som behandlar ett ärende av särskilda skäl kan ålägga köparen att göra en ansökan eller en anmälan också om en sådan åtgärd som vidtas efter behandlingen och som ökar inflytandet, men som inte resulterar i att de ovannämnda gränserna överskrids. Frågan om huruvida ett sådant viktigt nationellt intresse som avses i lagen äventyras kan således inte i alla situationer bedömas ännu vid tio procents innehavs- och rösträttströskel, eftersom det finns företag i vilka ett sådant innehav utan problem skulle kunna tillåtas, men majoritetsinnehav eller inflytande som närmar sig ett sådant skulle innebära att ett ytterst viktigt nationellt intresse kan äventyras. Även denna lagändring som gjordes 2014 har visat sig fungera i praktiken.

I gällande lag finns ingen bestämmelse om ställande av villkor i ärenden som gäller bekräftelse av företagsköp. Med tanke på den praktiska tillämpningen av lagen har detta i vissa situationer visat sig vara en brist. I många EU-medlemsländer är sådana lindringsåtgärder möjliga och de har också reglerats på lagnivå. Med tanke på den praktiska tillämpningen av företagsköpslagen är det viktigt att också till den nationella lagen foga en ny bestämmelse om ställande av villkor, som ger arbets- och näringsministeriet möjlighet att också fatta ett villkorat beslut om bekräftelse i stället för att meddela ett orubbligt beslut om förbud. Detta är också ett positivt alternativ för parterna i företagsförvärv och myndigheterna för att en investering ska kunna genomföras och den säkerhetskritiska delen av den uteslutas. Konsekvenserna för företagen av förslaget att ställa upp villkor behandlas senare i avsnitt 5.2.1.

Till stöd för den systematiska uppföljningen av utlänningars företagsköp lämnar Business Finland, som omfattas av arbets- och näringsministeriets resultatstyrning, varannan månad en förteckning över redan genomförda utländska företagsköp till myndigheternas nätverk för före-

tagsköp som verkar under arbets- och näringsministeriets ordförandeskap. Medlemmarna i nätverket kommenterar för sin del denna förteckning till arbets- och näringsministeriet. Arbets- och näringsministeriet följer också upp de utländska investeringsplanerna tillsammans med nätverket för företagsköp. Med stöd av företagsköpslagen har arbets- och näringsministeriet rätt att begära ytterligare uppgifter om företagsköp som kommit till ministeriets kännedom och ministeriet kan kräva att ärendet förs till ministeriet för prövning. Som ett resultat av denna uppföljning av företagsköp har också några utländska köpare ombetts föra ärendet för prövning till arbets- och näringsministeriets officiella förfarande för bekräftelse.

Utifrån de praktiska erfarenheterna av EU:s samarbetsstruktur och tillämpningen av denna lag är avsikten att senare bedöma hur lagens tillämpningsområde fungerar i förhållande till förändringarna i den internationella omvärlden.

4 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

EU:s förordning om granskning trädde i kraft den 10 april 2019 och den tillämpas fullt ut från och med den 11 oktober 2020. Genom förordningen skapas en samarbetsstruktur mellan medlemsländerna och kommissionen när det gäller informationsutbyte och granskning av utländska direktinvesteringar. Förordningens centrala mål är att skapa en ram för granskning av utländska investeringar i medlemsstaterna, en samarbetsstruktur för informationsutbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen samt att ge kommissionen rätt att med hänsyn till säkerhet och allmän ordning granska sådana utländska investeringar som kan påverka projekt eller program som får EU-finansiering. Informationsutbytet och samarbetet i de processer som avses i förordningen och i det övriga genomförandet sker via de nationella kontaktpunkterna. En motsvarande kontaktpunkt ska också inrättas vid kommissionen.

Förordningen grundar sig på artiklarna 207.2 och 3.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), vilka gäller handelspolitiken. Utländska direktinvesteringar omfattas av den gemensamma handelspolitiken och Europeiska unionen har då exklusiv befogenhet. Förordningen påverkar inte medlemsstaternas rätt att frångå den fria rörligheten för kapital i enligt med artikel 65.1 b i EUF-fördraget. Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder som ger dem möjlighet att begränsa den fria rörligheten för kapital med hänsyn till säkerhet eller allmän ordning. Den nationella säkerheten ska även i fortsättningen uteslutande vara varje medlemsstats eget ansvar. Den gemensamma ramen inverkar således inte på det faktum att skyddet av den nationella säkerheten är varje medlemsstats eget ansvar, såsom anges i artikel 4.2 i EUF-fördraget. Den inverkar inte heller på skyddet av deras väsentliga säkerhetsintressen i enlighet med artikel 346 i EUF-fördraget.

I Finland ansvarar arbets- och näringsministeriet för tillsyn över och bekräftelseprocessen för utlänningars företagsköp utifrån gällande nationell lagstiftning. Det föreslås att Finlands nationella kontaktpunkt för samordning av informationsutbytet mellan de övriga medlemsländerna och kommissionen inrättas vid arbets- och näringsministeriet, som redan för närvarande har ett nära samarbete med andra ministerier och myndigheter i dessa frågor.

Förordningens tillämpningsområde omfattar sådana utländska investeringar som anknyter till säkerhet och allmän ordning. Den i förordningen fastställda förteckningen över olika faktorer som kan beaktas vid bedömningen är inte uttömmande. Vid granskningen av investeringar kan medlemsstaterna och kommissionen beakta dess eventuella effekter på bland annat kritisk infrastruktur, däribland infrastruktur för energi, transport, vatten, hälso- och sjukvård, kommuni-

kation, medier, databehandling eller datalagring, rymden, försvar, val eller ekonomi samt känsliga anläggningar och investeringar i mark och fastigheter som är avgörande för användningen av denna infrastruktur.

Även investeringens potentiella effekter på kritisk teknik och produkter med dubbla användningsområden enligt definitionen i artikel 2.1 i rådets förordning (EG) nr 428/2009, däribland artificiell intelligens, robotteknik, halvledare, cybersäkerhet, rymden, försvar, energilagring, kvant- och kärnteknik samt nanoteknik och bioteknik kan beaktas vid bedömningen.

Dessutom kan vid bedömningen beaktas potentiella effekter av utländska investeringar på tillgången på kritiska insatsvaror, däribland energi eller råvaror, samt tryggad livsmedelsförsörjning. Även åtkomst till känslig information, däribland personuppgifter, eller förmåga att kontrollera sådan information kan beaktas vid bedömningen. Även mediernas frihet och mångfald hör till de frågor vars potentiella effekter kan bedömas bl.a. med tanke på den allmänna ordningen.

Vid fastställandet av huruvida en utländsk investering sannolikt kan inverka på säkerhet eller allmän ordning får exempelvis också beaktas om den utländska investeraren direkt eller indirekt kontrolleras av ett tredjeland däribland statliga organ eller väpnade styrkor inbegripet genom ägarstruktur eller betydande finansiering. En utländsk investerares deltagande i verksamhet som inverkar på säkerhet eller allmän ordning i en medlemsstat kan beaktas vid bedömningen. Om det finns en allvarlig risk för att den utländska investeraren ägnar sig åt olaglig eller kriminell verksamhet utgör också en del av bedömningen.

Den nationella beslutanderätten och tillämpningen av nationell lag kvarstår även i fortsättningen hos medlemsstaterna. Medlemsstaterna kan således bibehålla, komplettera eller införa nya nationella granskningssystem i enlighet med villkoren i EU:s förordning. De befintliga granskningssystemen, ändringarna i dem och de nya systemen ska dock alla anmälas till kommissionen.

Genom förordningen skapas således en ny samarbetsstruktur som ska samordnas med det nationella förfarandet för granskning av utländska investeringar. Förordningen förutsätter dock inte att ett nationellt granskningssystem införs. Medlemsstaterna ska så snart som möjligt underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om alla utländska investeringar som är föremål för granskning inom deras territorium. Medlemsstaterna och kommissionen ska senast inom 15 kalenderdagar efter mottagandet av uppgifterna underrätta den medlemsstat som utför granskningen att de har för avsikt att lämna synpunkter eller avge ett yttrande. Underrättelsen får också innehålla en begäran om ytterligare uppgifter. Kommissionen ska sammanställa en separat blankett för informationsöverföring.

Om en medlemsstat anser att en utländsk direktinvestering som är föremål för granskning i en annan medlemsstat sannolikt kommer att påverka dess säkerhet eller allmänna ordning, eller om den har väsentlig information för granskningen, får den lämna synpunkter till den medlemsstat som genomför granskningen. Som ett exempel har en utländsk investering som är föremål för granskning redan tidigare kunnat omfattas av det nationella granskningssystemet i en annan medlemsstat och till följd av vilket det har utfärdats ett förbudsbeslut. Detta är viktig information för en annan medlemsstat inom vars nationella bekräftelseprocess samma fråga för närvarande behandlas. I sådana situationer lämnas synpunkterna samtidigt också till kommissionen, som delger de övriga medlemsstaterna ärendet. Kommissionen kan också avge ett eget yttrande och medlemsstaterna kan begära att kommissionen avger ett yttrande eller att andra medlemsstater lämnar synpunkter. Alla synpunkter och yttranden ska motiveras på vederbörligt sätt. Synpunkterna och yttrandena ska riktas till den medlemsstat som utför granskningen och sändas

till denna inom en rimlig tidsperiod, dock senast 35 kalenderdagar efter mottagandet av uppgifterna. Om ytterligare uppgifter har begärts, ska synpunkterna lämnas och yttrandena avges senast 20 kalenderdagar efter mottagandet av de ytterligare uppgifterna. Utöver dessa tidsfrister har kommissionen dock ytterligare fem kalenderdagar på sig att avge yttranden efter att ha mottagit medlemsstaternas yttranden.

Finland ska också i sitt eget nationella beslutsfattande bedöma yttranden från andra medlemsstater, men förslaget förpliktar inte direkt till att i det nationella beslutsfattandet beakta kommissionens eller en annan medlemsstats synpunkter.

Med tanke på de praktiska processerna kan man förvänta sig att tidsfristerna i kommissionens förslag till förordning i viss mån förlänger handläggningstiderna för de nationella myndighetsprocesserna enligt företagsköpslagen, vilka även i övrigt är mycket strikta vid företagsköp. Till företagsköp kan också anknyta funktioner som är kritiska med tanke på försvaret, försörjningsberedskapen eller samhällets vitala funktioner och i fråga om vilka lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) innehåller bland annat sekretessbestämmelser i fråga om företags centrala affärs- och yrkeshemligheter. Dessutom bör det beaktas att också börsbolag kan vara parter i företagsförvärv. Finland har alltsedan förhandlingarna om EU:s förordning om granskning betonat att sekretessbelagda uppgifter ska tryggas i alla skeden av processerna och i de informationssystem som tas i bruk. Detta är särskilt viktigt för Finland, eftersom det är fråga om att överföra uppgifter om sekretessbelagda företagsförvärv till andra medlemsländer och kommissionen. I de flesta fall har företagsköpen i det skedet ännu inte slutförts, vilket ytterligare framhäver betydelsen av sekretess och informationssäkerhet i anslutning till dem. EU:s förordning om granskning förutsätter att kommissionen tillhandahåller de nationella kontaktpunkterna ett säkert och krypterat system för att stödja samarbetet och informationsutbytet enligt förordningen.

Tillämpningen av det nationella granskningssystemet ska årligen rapporteras till kommissionen. Senast i slutet av mars varje kalenderår ska medlemsstaterna till kommissionen överlämna en årsrapport för föregående år på grundval av tillgängliga uppgifter om utländska direktinvesteringar på deras territorium. Den första årsrapporten ska således lämnas till kommissionen den 31 mars 2021. Årsrapporten ska också innehålla eventuella ansökningar från andra medlemsstater som kommit in med stöd av förordningen. De medlemsstater som har ett gällande granskningssystem ska också lämna uppgifter om tillämpningen av sina granskningssystem. Kommissionen ska rapportera om genomförandet av förordningen till Europaparlamentet och rådet.

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 De viktigaste förslagen

Som en komplettering av EU:s förordning om granskningen föreslås att arbets- och näringsministeriet utses till en sådan nationell kontaktpunkt som avses i förordningen. För att komplettera förordningen föreslås det också bestämmelser om skyldigheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter i vissa fall samt om när det ska anses att det är fråga om kringgående av bestämmelserna om bekräftelse för företagsköp som ska ansökas hos ministeriet.

Av nationella skäl föreslås det att företagsköp inom säkerhetsområdet ska underställas det obligatoriska förfarandet för förhandsbekräftelse av företagsköp utöver företagsköp inom försvarsområdet. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om att arbets- och näringsministeriet i ärenden som gäller bekräftelse av företagsköp kan ställa sådana villkor för företagsköpet som är nödvändiga för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse. Arbets- och näringsministeriet kan förena iakttagandet av de villkor som ministeriet ställer med vite.

5.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5.2.1 Konsekvenser för företag

Bestämmelserna i företagsköpslagen tillämpas på fysiska personer samt på privata och offentliga juridiska personer. De företag som är föremål för tillsyn förblir i princip oförändrade. Förslagets konsekvenser gäller i huvudsak företagsköp inom försvars- och säkerhetsområdet.

Trots de utländska investeringarnas utveckling som beskrivs i avsnitt 3.1 i propositionen omfattas endast ett relativt litet antal utländska företagsköp av tillämpningsområdet för företagsköpslagen. Förslagets konsekvenser riktar sig således i verkligheten till en tämligen liten grupp finländska företag, även om lagens tillämpningsområde i teorin är tämligen omfattande. Konsekvenserna för företagen kan i regel bedömas vara positiva ur finländska företags synvinkel, bl.a. i fråga om de lindringsåtgärder som ingår i förslaget (ställande av villkor).

Förslaget bedöms inte ha några betydande konsekvenser för företag.

5.2.1.1 Ställande av villkor - lindringsåtgärder

Eventuella lindringsåtgärder i samband med företagsköp kan i vissa situationer från fall till fall bedömas medföra en viss administrativ börda för det finländska företag som är föremål för företagsköp, t.ex. i fråga om avtalsförhandlingar. Enligt gällande lag kan ett utländskt företagsköp antingen beviljas eller förvägras bekräftelse (s.k. beslut om förbud). Enligt det förslag som ingår i propositionen ger en villkorad bekräftelse möjlighet att tillåta ett företagsköp som utan ställande av villkor skulle kunna äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse och som annars med stöd av lag ska förbjudas.

Ställandet av villkor och de ovan nämnda lindringsåtgärderna kan bedömas gälla ett mycket litet antal företag som är registrerade i Finland. Andra viktiga aktörer som berörs av verkningarna är utländska investerare (köpare). Konsekvenserna av de föreslagna lindringsåtgärderna kan också i regel bedömas vara positiva.

Genom förslaget förbättras ställningen för utländska köpare, eftersom myndigheterna i stället för att förbjuda ett företagsköp också har ett lindrigare sätt att säkerställa att ett ytterst viktigt nationellt intresse inte äventyras till följd av utlänningars enskilda företagsköp. Det bör också noteras att förberedelse för företagsköp förutsätter långa och även tunga förhandlingsprocesser. Myndighetstillstånd (inkl. bekräftelse enligt företagsköpslagen) kan för sin del sökas först när detaljerna i företagsförvärvet är klara och förverkligandet av affären har fastslagits minst genom ett intentionsavtal eller på något annat motsvarande arrangemangs nivå. I sådana situationer innebär uteblivna företagsköp i allmänhet också betydande kostnader för parterna i affären. Genom villkorade beslut är det också möjligt att minska dessa risker. Inga beslut om förbud har meddelats med stöd av gällande lag, men denna möjlighet finns alltid och parterna i affären blir tvungna att beakta den i sina riskbedömningar. Detta kan också exempelvis påverka utländska investerares bedömning av Finlands landrisker som investeringsobjekt. I och med möjligheten till villkorade beslut om bekräftelse kan den landrisk som utländska investerare bedömer i regel också uppskattas minska.

5.2.1.2 Företagsköp inom försvars- och säkerhetsområdet

I propositionen ingår ett förslag genom vilket företagsköp inom säkerhetsbranschen också ska genomgå arbets- och näringsministeriets förfarande för bekräftelse på förhand i enlighet med lagens 4 § som gäller företagsköp inom försvarssektorn. Denna ändring bedöms inte ha några

särskilda konsekvenser för företagen, eftersom lagens tillämpningsområde förblir oförändrat. Ändringen består i att en obligatorisk ansökan på förhand ska göras till arbets- och näringsministeriet i stället för en frivillig anmälan. Konsekvenserna av denna ändring bedöms i praktiken vara små ur företagens synvinkel, eftersom också frivilliga anmälningar enligt 5 § i regel alltid har lämnats in på förhand till ministeriet. Bakgrunden är i synnerhet att parterna i företagsköp strävar efter rättssäkerhet och att få en bekräftelse av myndigheterna på det planerade företagsköpet redan innan förvärvet slutligt genomförs.

5.2.2 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen förbättrar den inre och yttre säkerheten, skyddet av den kritiska infrastrukturen och tryggandet av försörjningsberedskapen. Dessutom föreslås det att det till lagen fogas en möjlighet att ställa villkor för företagsköp, vilket kan möjliggöra bekräftelse av utlänningars företagsköp i stället för att ett beslut om förbud utfärdas. Förslaget bedöms således stödja Finlands positiva inställning till utländska investeringar.

5.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Inrättandet av en nationell kontaktpunkt vid arbets- och näringsministeriet och det praktiska genomförandet av samarbetet mellan medlemsstaterna och kommissionen i enlighet med EU:s förordning om granskning ökar arbets- och näringsministeriets uppgifter. Den nationella kontaktpunktens uppgifter och samordningen av de nationella remissförfarandena kan uppskattas medföra extra arbete som omfattar cirka ett årsverke. Det extra arbete som den nationella kontaktpunkten orsakar kan emellertid bedömas noggrannare först efter att kontaktpunkten har inrättats och man har fått praktiska erfarenheter av den mängd extra arbete som verksamheten orsakar.

Samarbetet på EU-nivå förutsätter också att utlåtanden begärs av andra nationella myndigheter, vilket också för dessa myndigheter kan bedömas medföra extra arbete i viss mån i fråga om dessa nya förfaranden. Dessutom kan eventuella lindringsåtgärder (ställande av villkor) i vissa fall uppskattas medföra extra arbete och kostnader för de behöriga myndigheterna i ärendet.

5.2.4 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga betydande direkta konsekvenser för statsbudgeten. De föreslagna ändringarna kan emellertid bedömas ha ekonomiska konsekvenser till den del det krävs nya personalresurser för uppgifterna vid den i EU:s förordning om granskning avsedda nationella kontaktpunkten, som ska inrättas vid arbets- och näringsministeriet. Enligt kommissionens preliminära bedömningar uppgår antalet fall som ska anmälas och som omfattas av samarbetsförfarandet enligt EU:s förordning om granskning till sammanlagt cirka 100-150 per år. Eftersom EU:s förordning om granskning är ny och det exakta antalet fall som kommer att omfattas av samarbetsförfarandet på EU-nivå ännu inte kan bedömas, är det inte heller möjligt att exakt bedöma de ekonomiska konsekvenserna.

Den nya 5 b § som föreslås i lagen och som gäller ställande av villkor för arbets- och näringsministeriets beslut kan också i vissa situationer bedömas ha ekonomiska konsekvenser, t.ex. om expertis utanför ministeriet anlitas för att genomföra avtalsarrangemang som gäller lindringsåtgärder.

6 Andra alternativ för genomförandet

Andra alternativ för genomförandet har bedömts i fråga om den 5 b § som föreslås i propositionen. I företagsköpslagen föreslås en ny bestämmelse som ger arbets- och näringsministeriet en klar behörighet att förhandla och ställa villkor för bekräftelse av företagsköp.

Som alternativ för genomförandet har tre olika utgångspunkter bedömts för formuleringen av 5 b §. Dessa är 0-alternativet (nuläge), en kortfattad (kort och flexibel) och en omfattande (detaljerad) formulering.

Det kan bedömas att tillämpningen av lindringsåtgärder kommer i fråga i Finland endast i sällsynta och exceptionella fall. Eftersom det är fråga om en ny bestämmelse vars funktionsduglighet man först vill få praktiska erfarenheter av, har en kort och flexibel formulering av bestämmelsen ansetts vara det bästa alternativet för genomförandet. De konsekvenser som ställandet av villkor har för företagen behandlas i avsnitt 5.2.1.1.

6.1 Handlingsalternativ och deras konsekvenser

6.1.1 Bekräftelse av utländska företagsköp utan villkor

Gällande lag möjliggör endast i begränsad utsträckning att villkor ställs för arbets- och näringsministeriets beslut. År 2014 gjordes i företagsköpslagen en ändring (27.6.2014/2014), enligt vilken den myndighet som behandlar bekräftelse av ett företagsköp av särskilda skäl kan ålägga köparen att göra en ansökan eller en anmälan också om en sådan åtgärd som vidtas efter behandlingen och som ökar inflytandet men som inte resulterar i att de gränser som anges i lagen överskrids. Detta innebär att arbets- och näringsministeriet med stöd av gällande lag i sitt beslut om bekräftelse kan inkludera ett villkor där det konstateras att anskaffning av eventuella nya tilläggsandelar eller motsvarande faktiskt inflytande i målföretaget förutsätter att ärendet förs till ministeriet för prövning, även om de gränser som anges i lagen inte uppfylls. Denna bestämmelse kan anses utgöra grunden för ett slags begränsad behörighet i fråga om tillsyn och ställande av villkor.

Fördelen med ett beslut om bekräftelse utan uppställda villkor kan anses vara att det är klart och enkelt, men att det till nackdel är osmidigt vid bedömning från fall till fall. Om det inte ställs några villkor, behöver parterna i företagsförvärvet och myndigheterna exempelvis inte ordna någon tillsyn över villkor och företagens och myndigheternas administrativa börda blir således lättare.

Med tanke på parterna i ett företagsköp och Finlands ekonomiska intressen kan det vara oskäligt att avslå ett företagsköp helt och hållet, om äventyrande av ett ytterst viktigt nationellt intresse kan undvikas på något annat sätt. En säkerhetskritisk andel i ett målföretag som äventyrar ett ytterst viktigt nationellt intresse kan utgöra endast en mycket liten del av ett planerat företagsköp. Avslag på ett företagsköp kan också anses vara en oproportionerligt sträng åtgärd i vissa fall. Dessutom kan myndigheterna i vissa situationer vara tvungna att bedöma förutsättningarna för genomförande av ett företagsköp, om parterna ensidigt börjar ändra på villkoren för köpet på basis av en eventuell bedömning av om ett ytterst viktigt nationellt intresse äventyras. Med tanke på rättssäkerheten är det ändamålsenligt att arbets- och näringsministeriet har en lagstadgad tydlig behörighet att ställa villkor. Bekräftelse av eller avslag på utlänningars företagsköp kan vara av betydelse också med tanke på Finlands utrikespolitiska mål. I sådana situationer ger den osmidiga bekräftelseprocessen enligt gällande lag inte myndigheterna någon nämnvärd prövningsrätt, eftersom det inte finns några lagstadgade åtgärder som är lindrigare än förbud till förfogande.

6.1.2 Omfattande och detaljerad bestämmelse

En omfattande och detaljerad bestämmelse ska innehålla sådana förfarandemässiga eller innehållsmässiga förutsättningar som är bindande för den myndighet som ställer villkor. Fördelen med en omfattande bestämmelse är att regleringen är noggrant avgränsad, myndighetsprocesserna tydliga och rättssäkerhet garanteras parterna i företagsköpet. Det har dock inte ansetts ändamålsenligt för Finland att ställa noggrant avgränsade villkor i bestämmelsen, eftersom säkerhetskritiska frågor kan vara av mycket olika slag och inte går att förteckna på ett tydligt och uttömmande sätt.

En snabb och smidig myndighetsprocess i enlighet med gällande lag kan också bli belastad om det genast i det inledande skedet av tillämpningen av den nya bestämmelsen ställs betydande förfarandemässiga och innehållsmässiga krav på att en villkorad bekräftelse ska ges. En omfattande och detaljerad bestämmelse används närmast i samhällsekonomier som är större än Finlands, såsom Förenta staterna och Italien. En omfattande och detaljerad bestämmelse kan också i princip bedömas förutsätta mer ekonomiska resurser och personalresurser än en kort och flexibel bestämmelse.

6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Förfaranden för lindringsåtgärder i olika länder

I flera länder, såsom Frankrike, Italien, Tyskland, Japan och Förenta staterna, finns det i de nationella systemen för övervakning av utländska investeringar bestämmelser som möjliggör lindringsåtgärder och som motsvarar den nya bestämmelse som nu föreslås i den nationella lagen och med hjälp av vilka myndigheterna kan ingripa i företagsköp som hotar ett viktigt nationellt intresse med hjälp av lindrigare åtgärder än avslag på företagsköp. I de flesta fall innehåller lagstiftningen om övervakning av utländska investeringar i dessa länder också en självständig bestämmelse som gör det möjligt att ställa villkor och därmed vidta lämpliga lindringsåtgärder för att förhindra att säkerhetsriskerna realiseras. Exempelvis i Tyskland, Frankrike och Italien ger de nationella bestämmelserna myndigheterna behörighet att fastställa villkor för utländska företagsköp. Även företagsförvärvssystemet i Förenade kungariket tillåter tillämpning av lindringsåtgärder, men den bestämmelse som möjliggör detta är inte lika tydlig på grund av systemets konkurrensrättsliga kopplingar.

Vid internationell jämförelse är en självständig bestämmelse om lindring i fråga om utländska företagsköp det absolut vanligaste tillvägagångssättet i flera av de ovan nämnda länderna. Många av dessa länders ekonomier är emellertid också större än t.ex. Finlands.

Hur täckande och noggrant avgränsade bestämmelserna om lindringsåtgärder är varierar avsevärt i olika länder. Tysklands bestämmelser är mycket snäva och i praktiken konstateras det att myndigheterna kan utfärda anvisningar eller föreskrifter om företagsköp. Japans bestämmelse är till denna del tämligen likartad. Bestämmelserna om lindringsåtgärder i Frankrike, Italien och Förenta staterna är betydligt mer omfattande och detaljerade. I fransk lagstiftning ges exempel på lindringsvillkor, i Italien preciseras de öppna formuleringarna i den lag som ligger till grund för behörigheten avsevärt i författningar på lägre nivå i normhierarkin och i Förenta staterna finns detaljerade bestämmelser om förhandlingarna, om innehållet i och tillsynen över överenskommelserna om lindringsåtgärder. Bestämmelserna i Förenade kungariket är mycket detaljerade både i fråga om innehåll och förfarande, men det beror på att företagsförvärvssystemet är kopplat till det konkurrensrättsliga systemet och de rättssäkerhetskrav som följer av det.

På grund av att ärendena är sekretessbelagda finns det internationellt sett endast i begränsad omfattning tillgång till information om konkreta villkor för tillsyn och verkställighet av överenskommelser om lindring. På basis av tillgängliga uppgifter utgör dock olika villkor för tillsynen en väsentlig del av hur lindringsarrangemangen fungerar på det hela taget. Merparten av de stater som använder sig av en särskild bestämmelse om lindring tar in förpliktelser till exempel i fråga om rapportering, stickprov och anmälningar i sina överenskommelser om lindring.

7 Remissvar

Arbets- och näringsministeriet begärde under tiden mellan den 28 februari och den 3 april 2020 utlåtanden om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp. Därefter tog ministeriet emot ytterligare några utlåtanden inom den begärda förlängda tidsfristen. Ministeriet tog emot utlåtanden från följande 22 organisationer: Försvarsministeriet (inkl. Huvudstaben), inrikesministeriet, Skyddspolisen, kommunikationsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, Försörjningsberedskapscentralen, justitieministeriet, Centralhandelskammaren, Statistikcentralen, FISC ry, PIA ry, Finlands näringsliv rf, Finansinspektionen, Farledsverket, Finlands Advokatförbund, Hannes Snellman Advokatbyrå Ab, Tullen, STTK, Finlands Bank, Suomen Erillisverkot Oy och Statsrådets kansli.

Lagförslaget har preciserats under den fortsatta beredningen vid arbets- och näringsministeriet utgående från de utlåtanden som fåtts.

Allmänna kommentarer

I de flesta utlåtandena konstaterades att det även i fortsättningen är viktigt att förhålla sig positivt till utländska investeringar. De ändringar som föreslås i lagen ansågs allmänt nödvändiga med tanke på hur lagen fungerar i praktiken. I utlåtandena har man också fäst uppmärksamhet vid vilka konsekvenser den covid-19-pandemi som råder våren 2020 har för utlänningars företagsköp samt vid att rådande undantagsförhållanden ska beaktas vid beredningen av regeringspropositionen. Beskrivningen av nuläget i propositionen har kompletterats till denna del.

I en del utlåtanden hänvisades det till förfaranden, tidsfrister och bestämmelser enligt konkurrenslagen som inte som sådana är direkt jämförbara med lagstiftningen om tillsyn över utlänningars företagsköp.

Definitioner (2 §)

Justitieministeriet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att 2 § 2 mom. i gällande lag, där det föreskrivs om ansökan eller anmälan om företagsköp som gäller objekt som är föremål för tillsyn, inte föreslås bli ändrat. Enligt bestämmelsen ska med avvikelse från den föreslagna 4 § en ansökan göras endast om föremålet för företagsköp är ett försvarsindustriföretag. I fråga om andra företagsköp kan anmälan göras. Propositionen har preciserats i detta hänseende.

Finlands Advokatförbund och Hannes Snellman Advokatbyrå Ab fäster i sina utlåtanden uppmärksamhet vid att det föreslagna tillägget till definitionerna i fråga om utrikes- och säkerhetspolitik är tämligen omfattande och oklart, vilket är problematiskt med tanke på tolkningen av lagen.

Företagsköp inom försvars- och säkerhetsområdet (4 §)

Justitieministeriet fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid definitionen av försvarsindustriföretag i 2 §. Utöver en myndighet som är viktig för säkerheten i samhället förblir emellertid också begreppet produkter eller tjänster som är viktiga öppet. I lagförslaget specificeras eller karakteriseras inte ur vilken synvinkel produkternas eller tjänsternas betydelse ska bedömas. Under den fortsatta beredningen är det nödvändigt att precisera regleringen till denna del. Justitieministeriet anser att motiveringen till lagstiftningsordningen också bör kompletteras med en bedömning av de föreslagna ändringarnas förhållande till det som bestäms om jämlikheten och förbudet mot diskriminering enligt 6 § i grundlagen samt näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen.

Finlands Advokatförbund och Hannes Snellman Advokatbyrå Ab anser i sina utlåtanden att exemplen på centrala säkerhetsmyndigheter är bra, men lämnar det öppet om vilka myndigheter som man levererat varor eller tjänster till klassificerar företagsköpet som ett företagsköp inom säkerhetsområdet. Det bör också klargöras att det uttryckligen är fråga om produkter eller tjänster som levereras till säkerhetsmyndigheter i Finland. FISC föreslår att ordalydelsen i motiveringen till 4 § preciseras, eftersom de uppräknade exemplen är omfattande och lämnar rum för tolkning. De nämnda produkterna och tjänsterna ska ha en kritisk betydelse för myndigheternas verksamhet. EK föreslår i sitt utlåtande att bestämmelsen preciseras i fråga om vilka tjänster som avses i bestämmelsen och att de ska vara viktiga med tanke på säkerhetsmyndigheternas kärnverksamhet och de krav på skydd som hänför sig till den.

Propositionens 4 § och motiveringstexterna har preciserats under den fortsatta beredningen.

Försvarsindustriföretag - produkter med dubbla användningsområden (2.1 och 4b)

Hannes Snellman Advokatbyrå Ab och Finlands Advokatförbund konstaterar i sina utlåtanden att i lagens tillämpningspraxis och i regeringspropositionen har även arbets- och näringsministeriet ansett att företagsköpslagen ska tillämpas på målbolaget även om bolaget inte tillverkar produkter med dubbla användningsområden men använder sådana produkter i tillverkningsprocessen för andra produkter. Varken den nuvarande eller den föreslagna ordalydelsen motsvarar tolkningspraxis. Om det anses nödvändigt att företagsköpslagen också ska tillämpas på användningen av produkter med dubbla användningsområden vid tillverkningen av andra produkter, anser vi att rättsskyddet för utländska köpare förutsätter att lagens ordalydelse ändras till denna del. Dessutom har ordalydelsen i gällande lag geografiskt avgränsats till sådana situationer där det är fråga om produktion i Finland, medan en sådan geografisk avgränsning enligt regeringspropositionen inte längre ska ingå i lagen. Den geografiska avgränsningen bör hållas kvar i lagen. Definitionen i 2 § 1 mom. 4 b punkten och motiveringen till propositionen har preciserats i dessa avseenden under den fortsatta beredningen.

Ställande av villkor (5 b §)

Det ansågs allmänt att den föreslagna bestämmelsens flexibla formulering är en bra lösning och att en ny bestämmelse är nödvändig.

Justitieministeriet konstaterade i sitt utlåtande att det i propositionens motiveringar till lagstiftningsordningen saknas en hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande GrUU 40/2010 rd, där grundlagsutskottet bedömer regleringen som föreslås i konkurrenslagen i fråga om de villkor som ska ställas på genomförandet av företagsköp med avseende på 2 § 3 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottet föreslog då att författningarna preciseras genom att de kompletteras med en öppen förteckning över exempel på villkor för ett företagsförvärv.

Justitieministeriet konstaterar vidare i sitt utlåtande att ställandet av villkor också inverkar på parternas avtalsfrihet. Utgående från den allmänna klausulen om egendomsskydd i 15 § 1 mom. i grundlagen bedöms i första hand olika begränsningar i ägarens nyttjanderätt och bestämmande inflytande. Avtalsfriheten tryggas inte uttryckligen i grundlagen, men också den skyddas delvis genom bestämmelserna om egendomsskydd (RP 309/1993 rd). Det centrala är att lagstiftning som gör intrång på egendomsskyddet bör bedömas utifrån de allmänna förutsättningarna för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 5/2002 rd, s. 2). Justitieministeriet konstaterar vidare att enligt motiveringen ska villkoren ställas i beslutet om bekräftelse, och därför bör bestämmelsens ordalydelse fogas till beslutet om bekräftelse av företagsköp i stället för vid ärendet som gäller bekräftelse av företagsköp. Bestämmelsen har preciserats till dessa delar vid den fortsatta beredningen.

Justitieministeriet, Finlands Advokatförbund och Hannes Snellman Advokatbyrå Ab fäster i sina utlåtanden uppmärksamhet vid att det dock inte framgår av själva bestämmelsen att begränsningarna ska godkännas av parterna. Exempelvis i 25 § i konkurrenslagen föreskrivs det särskilt att Konkurrens- och konsumentverket inte kan förordna om sådana villkor för ett företagsförvärv som den som anmält företagsförvärvet inte godkänner. Justitieministeriet konstaterar också att ärendet är relevant bl.a. på grund av det vite som förenas med iakttagandet av villkoren. Justitieministeriet konstaterar i sitt utlåtande att det i fråga om 8 a § inte föreslås några bestämmelser om de tillsynsbefogenheter som beskrivs i motiveringen. Det är inte möjligt att skapa sådana befogenheter genom motiveringen till bestämmelsen, utan bestämmelser om befogenheterna och deras innehåll ska utfärdas genom lag. Bestämmelsen har preciserats till dessa delar vid den fortsatta beredningen.

Kringgående av lag (5 a §)

Försörjningsberedskapscentralen konstaterar i sitt utlåtande att 5 a § som gäller kringgående av lagen behövs men att tillämpningen av den dock i praktiken kan vara utmanande särskilt i fråga om vad som ska anses vara tillräckliga bevis. Motiveringen kan behöva kompletteras t.ex. på samma sätt som i 5 b §, där det konstateras att det finns många olika typer av situationer och att det behövs bedömning från fall till fall. Motiveringen i propositionen har kompletterats till denna del.

Lämnande av ärende utan prövning (5 c §)

Finlands Advokatförbund och Hannes Snellman Advokatbyrå Ab ansåg i sina utlåtanden att den nya bestämmelsen om lämnande av ärende utan prövning är ett viktigt tillägg till lagen, men att det i lagen eller i förarbetena tydligt ska skrivas ut i vilka situationer ett ärende som redan en gång lämnats utan prövning kan prövas på nytt på initiativ av myndighet så att principerna i förvaltningslagen avspeglas. Även justitieministeriet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid behovet att till bestämmelsen foga en hänvisning till förfarandena enligt förvaltningslagen. Till den föreslagna bestämmelsens motivering har på denna grund fogats en precisering, dvs. att ett ärende kan tas upp till ny behandling på eget initiativ eller utan sökandens initiativ i enlighet med kraven på god förvaltning enligt förvaltningslagen (432/2003) och 50 § i förvaltningslagen. Motiveringen i propositionen har kompletterats till denna del vid den fortsatta beredningen.

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till myndigheter (8 a §)

Justitieministeriet konstaterar i sitt utlåtande att vid bedömningen av bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna har grundlagsutskottet bland annat noterat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information har enligt utskottet kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, i de fall då lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på ”uppgifternas nödvändighet” för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 17/2016 rd och de utlåtanden som nämns där). Dessa har beaktats vid den fortsatta beredningen och bestämmelsen har preciserats till denna del.

8 Specialmotivering

2 §. *Definitioner*. Det föreslås att 1 mom. ändras så att lagens definitioner av ytterst viktigt nationellt intresse, föremål för tillsyn och försvarsindustriföretag preciseras för att förtydliga den praktiska tillämpningen av lagen. Det föreslås att 2 mom. ändras så att det motsvarar den ändring som föreslås i 1 mom. 2 punkten.

Ytterst viktigt nationellt intresse

Enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i gällande lag avses med ytterst viktigt nationellt intresse tryggande av landets försvar eller säkerställande av allmän ordning och allmän säkerhet i enlighet med artiklarna 52 och 65 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Säkerställandet av allmän ordning och allmän säkerhet är också utgångspunkter för EU:s förordning om granskning.

Den alltmer mångfacetterade säkerhetssituationen, den globala utvecklingen och den svåra förutsägbarheten kräver att man i allt större utsträckning beaktar det militära försvaret, den nationella säkerheten och utrikes- och säkerhetspolitiska frågor vid tillsynen över utlänningars företagsköp och vid bedömningen av ytterst viktiga nationella intressen. Enligt förslaget ska definitionen av ett ytterst viktigt nationellt intresse förtydligas i 2 § 1 mom. 1 punkten med tanke på den praktiska tillämpningen av lagen. Det föreslås att det till definitionen fogas tryggande av det militära försvaret, samhällets vitala funktioner, den nationella säkerheten samt de utrikes- och säkerhetspolitiska målen. Syftet med ändringen är att förtydliga begreppet ytterst viktigt nationellt intresse i den nuvarande föränderliga omvärlden. Bedömningen av huruvida ett ytterst viktigt nationellt intresse äventyras är alltid tidsbunden och görs från fall till fall. Syftet med ändringen är dessutom att i lagens definitioner tydligare räkna upp de faktorer som i praktiken ska beaktas vid bedömningen av ett ytterst viktigt nationellt intresse.

Tryggandet av det militära försvaret och samhällets vitala funktioner är centrala frågor vid bedömningen av huruvida ett ytterst viktigt nationellt intresse eventuellt äventyras. Med samhällets vitala funktioner avses t.ex. tryggande av försörjningsberedskapen och den kritiska infrastrukturen. Av vikt för bedömningen av tryggandet av den nationella försörjningsberedskapen och den kritiska infrastrukturen är bl.a. de vid varje tidpunkt gällande statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen och statsrådets principbeslut om en säkerhetsstrategi för samhället.

Kritisk infrastruktur är allt oftare i privat ägo och kan inbegripa konkurrensutsättning i fråga om underleverantörer och tjänsteleverantörer. Privatägd infrastruktur kan också i större utsträckning bli föremål för utländska aktörers förvärv och utländska investeringar kan rikta sig mot sådan verksamhet vars försäljning till utländska köpare kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. Kritisk infrastruktur och tillhörande funktioner håller också på att övergå till nätet som en följd av den tekniska utvecklingen, vilket har lett till att skyddet av infrastrukturen blivit mer utmanande än tidigare. Viktiga funktioner i samhället är t.ex. energi-, kommunikations- och trafiknät samt funktioner som upprätthåller försörjningsberedskapen, såsom livsmedelsförsörjningen samt social- och hälsovården. Exempelvis produktionen av programtjänster och register som gäller medborgarnas hälsouppgifter för myndigheter som ansvarar för dessa funktioner kan anses vara av central betydelse med tanke på ytterst viktiga nationella intressen och säkerheten och omfattas således av lagens tillämpningsområde. Finländsk teknologi och kompetens i anslutning därtill är också föremål för utländskt intresse. Det ökade utländska intresset för finländsk kompetens och finländska produkter är i princip en situation värd att eftersträva. I vissa fall kan intresset emellertid bero på t.ex. förtäckta militära, ekonomiska eller politiska strävanden som kan ha negativ inverkan på Finlands säkerhet eller den internationella säkerheten och som således kräver granskning av myndigheterna.

Hoten mot den nationella säkerheten kan riktas mot samhällets grundläggande funktioner, medborgarnas säkerhet eller bevarandet av den statliga självbestämmanderätten. Det kan utgöra ett hot mot den nationella säkerheten om den nationella kritiska infrastrukturen administreras av en utländsk aktör. Störningar och lamslagning av samhällets grundläggande funktioner kan rentav leda till allvarligt äventyrande av medborgarnas säkerhet och liv eller hälsa. Utöver traditionella fenomen som hotar säkerheten, såsom terrorism och organiserad brottslighet, bör man också beakta andra fenomen, såsom utländsk underrättelseverksamhet och strävanden efter ekonomiskt inflytande, som kan inverka på samhällets grundläggande funktioner. Utländska underrättelseaktörers intresse för Finlands kritiska infrastruktur och andra strategiska områden samt för investeringar i dessa har ökat under de senaste åren.

Tryggandet av de utrikes- och säkerhetspolitiska målen utgör en viktig del av helhetsbedömningen av ett ytterst viktigt nationellt intresse. Dessa frågor kan t.ex. hänföra sig till sådana företagsköp eller andra motsvarande företagsarrangemang som sker på skenbart ekonomiska grunder och vars syfte är att kringgå internationella förpliktelser eller förbindelser som är bindande för Finland eller annan verksamhet som strider mot Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål. Företagsarrangemangen får exempelvis inte leda till kringgående av sanktioner som är bindande för Finland, kringgående av vapenexportförbud som är bindande för Finland eller deltagande i olaglig utveckling av massförstörelsevapen. Företagsarrangemang som strider mot de utrikes- och säkerhetspolitiska målen är också t.ex. situationer där syftet med företagsköpet är att olovligen överföra teknologi som är föremål för kontroll av export från Finland till utlandet.

Föremål för tillsyn

Enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i gällande lag avses med föremål för tillsyn ett försvarsindustriföretag eller en annan sammanslutning eller rörelse som på grund av sin verksamhetsgren, affärsverksamhet eller sina åtaganden ska anses vara en kritisk organisation med tanke på tryggandet av samhällets vitala funktioner. Av formuleringen i gällande lag kan man få en uppfattning att bedömningarna av verksamhetsgrenen, affärsverksamheten eller förbindelsen på något sätt är fristående från varann eller alternativa, vilket inte är syftet med lagen.

Enligt förslaget ska till 2 § 1 mom. 2 c punkten fogas ett omnämnande om helhetsbedömningen av föremålet. Syftet med denna ändring är att i lagen förtydliga definitionen av föremålet för tillsyn utifrån nuvarande tillämpningspraxis, vars utgångspunkter nämns i motiveringen till regeringens proposition (RP 42/2011 rd) och där det konstateras att flera faktorer sist och slutligen spelar in när frågan om ett företags eventuella kritiska natur ur nationell synvinkel avgörs. Enbart den omständigheten att ett företag är verksamt inom ett område som är viktigt med tanke på försörjningsberedskapen eller andra vitala funktioner innebär inte att företaget utan vidare är föremål för tillsyn. Exempelvis inom livsmedelsförsörjningen eller logistiken finns det många sådana företag som inte har kritisk betydelse med tanke på försörjningsberedskapen.

Dessutom föreslås att det till 2 § 1 mom. 2 punkten fogas nya 2 a, b och c punkter, av vilka punkterna a och b har samma innehåll som i den gällande lagen. Som ett nytt tillägg i 2 b punkten är att med föremål för tillsyn enligt lagen avses också företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet. För att förtydliga lagens tillämpningsområde är föremål för tillsyn enligt lagen således också sådana företagsköp inom säkerhetsområdet som föreslås i 4 §. Det föreslås att 2 § 2 mom. ändras genom hänvisningar till föremålen för tillsyn i enlighet med 1 mom. 2 a, b och c punkten.

Försvarsindustriföretag

Det föreslås att definitionen av försvarsindustriföretag i 2 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen ändras för att förtydliga den praktiska tillämpningen av lagen. Enligt gällande lag avses med försvarsindustriföretag en sammanslutning eller rörelse som producerar eller levererar försvarsmateriel eller andra tjänster eller produkter som är viktiga för det militära försvaret. Med försvarsindustriföretag avses också en sammanslutning eller rörelse som i Finland tillverkar sådana produkter med dubbla användningsområden som avses i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996).

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förtydliga definitionen av försvarsindustriföretag utan att lagens tillämpningsområde utvidgas. Enligt förslaget ska till bestämmelsens definitioner fogas nya 4 a och 4 b punkter. Enligt den nya 4 a punkten avses med försvarsindustriföretag en sammanslutning eller rörelse som producerar eller levererar försvarsmateriel som avses i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012) eller andra produkter eller tjänster som är viktiga för det militära försvaret. Betydelsen av dessa produkter eller tjänster bedöms i praktiken från fall till fall t.ex. utifrån gällande förbindelser med försvarsmakten. Exempelvis leverans av centrala programapplikationer, cybertillämpningar, molntjänster eller andra motsvarande produkter och tjänster kan betraktas som sådana viktiga produkter och tjänster. Det väsentliga med tanke på landets säkerhet kan också vara situationer där målföretaget upprätthåller eller stöder någon kritisk infrastruktur eller t.ex. producerar viktigt materiel för försvarsmakten. Andra exempel på ovan nämnda viktiga produkter eller tjänster är bl.a. krypteringsprodukter, skyddsmaterial för skydd mot hot som orsakas av kemiska och biologiska stridsmedel, strålning eller explosiva varor, nämligen s.k. CBRNE-produkter och rymdtekniska produkter. Dessutom ska tryggandet av infrastrukturen i anslutning till det militära försvaret, såsom t.ex. stödjandet av uppbyggandet av försvarsmaktens beredskap eller försvarsmaktens bränsleförsörjning, betraktas som sådana viktiga produkter eller tjänster.

Enligt den nya 4 b-punkten i förslaget avses med försvarsindustriföretag dessutom en sammanslutning eller rörelse, vars export av i Finland tillverkade produkter som ska betraktas som sådana produkter som ska genomgå kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för

kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden, nedan *EG-förordningen*, eller lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) är tillståndspliktig enligt EG-förordningen eller den lagen, eller vars export av teknik som avses i EG-förordningen eller den lagen och som används i verksamhet i Finland är tillståndspliktig enligt EG-förordningen eller den lagen,

I enlighet med detta jämställs med försvarsindustriföretag bl.a. civila aktiebolag som t.ex. exporterar tillståndspliktiga produkter med dubbel användning till tredjeländer, flyttar känsliga produkter inom EU eller på annat sätt har fått exporttillstånd, myndigheters meddelanden eller myndighetsbeslut som hänför sig till export av produkter med dubbel användning. Med försvarsindustriföretag jämställs i enlighet med detta även bl.a. sådana civila företag som utnyttjar, utvecklar eller på annat sätt så som ovan beskrivs hanterar övervakad teknik med dubbla användningsområden, t.ex. kompetens eller andra tekniska kunskaper i sin verksamhet, dvs. inom produktionen eller produktutvecklingen.

Lagens tillämpningsområde har i bägge fallen begränsats till verksamhet som bedrivs endast i Finland. Ett utländskt moderbolags eller dotterbolags tillverkning av produkter med dubbel användning som omfattas av kontroll leder således inte direkt till att denna lag ska tillämpas på ett finländskt dotter- eller moderbolag, såvida inte det finländska företaget i sin egen verksamhet hanterar sådan kompetens eller annan teknik som omfattas av kontroll och som hänför sig till nämnda utländska företags verksamhet.

När det gäller produkter med dubbel användning är det också ovannämnda EU:s förordning om granskning som är avgörande för bedömningen av lagens tillämpningsområde, enligt vilken det krävs tillstånd för export i vissa fall. I den förteckning över produkter som kräver exporttillstånd som regelbundet ska uppdateras och som ingår i bilagan till rådets förordning kan till exempel ingå en viss teknik som används för att tillverka en produkt från ett företag som är föremål för företagsköp och på vilken grund detta företag också är föremål för tillsyn i enlighet med företagsköpslagen.

3 §. *Myndigheter.* Enligt artikel 11 i EU:s förordning om granskningen ska varje medlemsstat och kommissionen inrätta en kontaktpunkt för genomförandet av förordningen. Syftet med dessa kontaktpunkter är att stärka kommunikationen och samarbetet mellan medlemsstaterna och kommissionen. I syfte att inrätta en nationell kontaktpunkt för Finland föreslås i lagen en ny bestämmelse i 3 § 2 mom., med stöd av vilken arbets- och näringsministeriet ges nya uppgifter som en nationell kontaktpunkt enligt EU:s förordning i frågor som gäller genomförandet av förordningen. Medlemsstaten och kommissionen ska kontakta de nationella kontaktpunkterna i alla frågor som gäller genomförandet av förordningen.

4 §. *Företagsköp inom försvars- och säkerhetsområdet*. I den gällande paragrafen föreskrivs om företagsköp inom försvarssektorn, för vilka en utländsk ägare på förhand ska anhålla om bekräftelse hos arbets- och näringsministeriet.

Det föreslås att paragrafen ändras så att bekräftelse på förhand utöver företagsköp inom försvarsområdet också ska gälla företagsköp som gäller företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet. Det föreslås också att paragrafens rubrik ändras på motsvarande sätt så att formuleringen lyder företagsköp inom försvars- och säkerhetsområdet.

De myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten har till uppgift att inom sitt ansvarsområde föregripa och förebygga sådana skadliga gärningar och åtgärder som kan äventyra nationella intressen som upplevs som särskilt viktiga. Det finns ingen entydig eller uttömmande definition på säkerhetsmyndighet. Exempel på sådana centrala säkerhetsmyndigheter är Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet, polisen, tullen, Försörjningsberedskapscentralen, Finlands nationella säkerhetsmyndighet (NSA) och Transport- och kommunikationsverket (Traficom). När den säkerhetspolitiska miljön förändras kan begreppet säkerhetsmyndighet också omfatta nya myndigheter, detta är möjligt också t.ex. när myndigheterna omorganiseras. Det centrala då det gäller att definiera en säkerhetsmyndighet är emellertid att myndigheten ansvarar för en i lag föreskriven uppgift som hänför sig till tryggandet av den allmänna ordningen eller säkerheten i landet.

Traditionellt har brottsbekämpande myndigheter ansetts vara säkerhetsmyndigheter, nämligen polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet. Polismyndigheterna kan delas in i polisen som lyder under polisstyrelsen och skyddspolisen som lyder under inrikesministeriet. Polisens uppgift är att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Skyddspolisen har till uppgift att förebygga och avvärja de allvarligaste hoten mot den nationella säkerheten, såsom terrorism och olaglig underrättelseinhämtning som främmande stater riktar mot Finland. Tullens uppgifter är mångsidiga och omfattar bl.a. skyddet av samhället genom tryggande av transportkedjorna och produktsäkerheten samt bekämpning av gränsöverskridande brottslighet som hänför sig till tullens ansvarsområde. Gränsbevakningsväsendet har till uppgift att övervaka gränserna, utföra gränskontroller, brottsbekämpning inom gränsbevakningsväsendets ansvarsområde, säkerheten till havs, internationellt samarbete och landets försvar. Även försvarsmakten är en central säkerhetsmyndighet. Till försvarsmaktens centrala uppgifter hör det militära försvaret av Finland, stödjande av andra myndigheter, deltagande i lämnande av internationellt bistånd och internationell militär krishantering.

Utöver de traditionella säkerhetsmyndigheterna finns det i Finland myndigheter vars funktioner har ett starkt samband med säkerheten. Till dessa hör bl.a. Transport- och kommunikationsverket och Finlands nationella säkerhetsmyndighet (NSA), som lyder under utrikesministeriet. Transport- och kommunikationsverket utvecklar och övervakar kommunikationsnätens och kommunikationstjänsternas tillförlitlighet och säkerhet, skapar en lägesbild av företeelser inom ramen för informationssäkerhet och informerar om dem samt fungerar som kommunikationssäkerhetsmyndighet. Den nationella säkerhetsmyndigheten har i enlighet med lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) till uppgift att styra och övervaka att den internationella säkerhetsklassificerade information som lämnats till Finland skyddas och behandlas på behörigt sätt.

En utländsk ägare ska på förhand ansöka om arbets- och näringsministeriets bekräftelse av ett företagsköp i sådana situationer där objektet för företagsköpet är ett i Finland registrerat företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet. Produkter eller tjänster vars produktion eller leverans till viktiga säkerhetsmyndigheter i Finland som kan anses vara kritiska är t.ex. programvara, cybersäkerhetstillämpningar, molntjänster och andra produkter samt tjänster som anknyter till upprätthållandet av dessa. Exempelvis kontorstillämpningar inom IT-branschen som används allmänt och som inte är skräddarsydda för säkerhetsmyndigheten i fråga ska emellertid inte betraktas som sådana viktiga produkter eller tjänster som nämns i lagen. Produkter eller tjänster vars produktion eller leverans till centrala säkerhetsmyndigheter i Finland som kan anses vara kritiska är t.ex. programvara (bl.a. krypteringsprogram), cybersäkerhetstillämpningar, certifieringstjänster, molntjänster, samlokaliseringstjänster och andra produkter samt tjänster som anknyter till upprätthållandet av dessa. Dessutom föreslås

att t.ex. skyddsutrustning för personer som producerats eller levererats till centrala säkerhetsmyndigheter är sådana kritiska produkter eller tjänster. Kontorstillämpningar inom IT-branschen som används allmänt och som inte är skräddarsydda för säkerhetsmyndigheten i fråga är emellertid inte sådana kritiska produkter eller tjänster som nämns i lagen.

Avtalsarrangemangen mellan det företag som är föremål för företagsköp å ena sidan och försvars- och säkerhetsmyndigheten å andra sidan är föremål för särskild granskning vid bedömningen av eventuella risker som hänför sig till allmän ordning och säkerhet vid företagsköp, såsom tillgång till sekretessbelagda uppgifter som gäller föremålet för företagsköp. Vid bedömningen av huruvida ett företagsköp är kritiskt ska det därför finnas omfattande möjligheter att utreda och ta hänsyn till alla säkerhetsrelaterade faktorer, inbegripet företagsköpets konsekvenser för kritisk infrastruktur som är central för säkerheten eller ordningen. Exempelvis avtalsarrangemang mellan målföretaget och säkerhetsmyndigheten i anslutning till underhållet av kritisk infrastruktur förpliktar köparen med stöd av lagens 4 § att på förhand lämna in en ansökan om det planerade företagsköpet till arbets- och näringsministeriet. Således kommer även den tekniska specialkompetens eller de verktyg som krävs för att trygga en kritisk infrastruktur som är av central betydelse för landets säkerhet att bli föremål för bedömning av huruvida det företag som är föremål för företagsköp har åtaganden med myndigheter som är centrala för landets säkerhet. Sådana är t.ex. gällande avtalsarrangemang med Försörjningsberedskapscentralen i fråga om skyddsupplagring, obligatorisk upplagring och säkerhetsupplagring.

Vid utlänningars planerade företagsköp som omfattas av lagens tillämpningsområde är det viktigt att de kan bedömas redan på förhand innan köpet slutligt avslutas. Genom ändringen förtydligas lagens syften genom att alla myndigheter som är centrala med tanke på landets säkerhet blir föremål för förhandsbedömning, eftersom ett beslut om bekräftelse i efterhand inte är tillräckligt i sådana situationer. Säkerhetskritiska avtalsarrangemang med centrala säkerhetsmyndigheter omfattas redan nu av lagens tillämpningsområde, men förutsätter inte alltid förhandsgodkännande enligt 4 §. Lagens tillämpningsområde utvidgas således inte genom de ändringar som nu föreslås. Vid företagsköp inom säkerhetsområdet ska det dock i fortsättningen på samma sätt som vid företagsköp inom försvarsområdet i samtliga fall krävas att en ansökan om bekräftelse lämnas in till arbets- och näringsministeriet.

I situationer där ansökan försummas ska ministeriet förvägra bekräftelse på företagsköpet i enlighet med den sista meningen i 4 § 2 mom. i den gällande lagen. Det föreslås att denna mening stryks, eftersom den är otydlig till sin innebörd och obehövlig. Meningen har ingen betydelse med tanke på den praktiska tillämpningen av lagen, eftersom det i en sådan situation inte ens finns någon ansökan om bekräftelse att avslå.

Det föreslås att 4 § 3 mom. förtydligas med tanke på den praktiska tillämpningen genom en ny formulering av bestämmelsen. Om ett ytterst viktigt nationellt intresse kan äventyras till följd av ett företagsköp, ska ministeriet överföra ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. Ministeriet kan överföra ärendet till statsrådets allmänna sammanträde också i andra fall.

5 §. *Övriga företagsköp*. Den föreslagna ändringen av bestämmelsen är av teknisk natur. Det föreslås att hänvisningen i paragrafen ändras så att den motsvarar den ändring som görs i 4 § 1 mom., där det också finns en hänvisning till företagsköp inom säkerhetsområdet. Dessutom föreslås att paragrafens 3 mom. förtydligas genom ett nytt förslag till formulering med samma innehåll som föreslås i 4 § 3 mom. Om ett företagsköp kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse, ska ministeriet överföra ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. Ministeriet kan överföra ett ärende för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde även i andra fall. Om ett ytterst viktigt nationellt intresse kan äventyras till följd av ett företagsköp,

ska ministeriet överföra ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. Ministeriet kan överföra ärendet till statsrådets allmänna sammanträde också i andra fall.

5 a §. *Kringgående av lag*. I propositionen föreslås att det till lagen fogas en ny 5 a § som gäller åtgärder för att förhindra kringgående av lag. Med stöd av den nya bestämmelsen kan arbets- och näringsministeriet kräva att ett ärende förs till ministeriet för prövning, om det är uppenbart att avsikten med ett företagsköp eller ett förfarande, arrangemang eller någon annan åtgärd, som i fråga om verkningarna kan jämställas med företagsköp, är att kringgå denna lags bestämmelser om ansökan om bekräftelse av företagsköp hos ministeriet. Bedömningen av ärendet baserar sig alltid på en bedömning från fall till fall och vid rätt tidpunkt för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse.

Denna bestämmelse om kringgående av lag gäller också sådana undantag från bekräftelse av företagsköp som avses i 6 §, om syftet med sådana förvärv som definieras i paragrafen är att kringgå lagen.

5 b §. *Ställande av villkor*. I propositionen föreslås att det till lagen fogas en ny 5 b § om ställande av villkor. Arbets- och näringsministeriet kan i ett ärende som gäller bekräftelse av ett företagsköp ställa villkor för företagsköpet för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse. Vid villkorade beslut om bekräftelse utgör ett positivt beslut och de villkor som är förenade med det en enda helhet.

Vid ställandet av villkor är det fråga om nödvändiga lindringsåtgärder genom vilka man i exceptionella situationer kan avgränsa en viss säkerhetskritisk del av ett utländskt företagsköp i stället för att statsrådets allmänna sammanträde helt och hållet förvägrar bekräftelse av företagsköpet med stöd av 7 §. Ställandet av villkor ska godkännas av de behöriga myndigheterna och parterna i företagsköpet. Villkor kan ställas endast om parterna i företagsköpet förbinder sig att följa dem. Ställandet av villkor kan således i vissa exceptionella situationer anses vara ett alternativ till att ärendet överförs för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, varvid det utifrån från myndigheternas utlåtanden kan förväntas att bekräftelsen av hela företagsköpet avslås. Endast statsrådets allmänna sammanträde kan fatta beslut om avslag på ansökan om bekräftelse.

Med stöd av 5 b § 2 mom. kan arbets- och näringsministeriet förena iakttagandet av villkoren med vite. Vite kan tillämpas i alla de situationer där arbets- och näringsministeriet ställer villkor enligt denna bestämmelse. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

Förslaget kan anses förbättra utländska sökandes ställning i situationer där alternativet till en investering annars skulle vara ett orubbligt beslut om förbud. Lindringsåtgärderna kan även anses skapa klarhet i myndighetsprocessen och ge utländska investerare rättssäkerhet. Det kan betraktas som synnerligen exceptionellt att ställa villkor för arbets- och näringsministeriets beslut om bekräftelse, men det är viktigt att en sådan möjlighet ges i lagen.

Utifrån en internationell jämförelse kan man konstatera att innehållet i de villkor som ska användas som lindringsåtgärder är mycket omfattande och kan variera stort beroende på fallet. Andra länders lagstiftning om lindringsåtgärder och ställande av villkor har jämförts i avsnitt 6.2 i propositionen.

Det är inte möjligt att ställa noggrant avgränsade villkor i bestämmelsen, eftersom säkerhetskritiska frågor kan variera stort och det går exempelvis inte att förteckna sådana tydligt. Dessutom grundar sig ställandet av nödvändiga villkor som föreslås i propositionen alltid på en bedömning

från fall till fall och beroende av tidpunkten för att trygga ytterst viktiga nationella intressen. Det är således inte möjligt att i lag i detalj och uttömmande förteckna de villkor som i praktiken kan ställas med stöd av 5 b §. Detta är inte heller ändamålsenligt på grund av ärendets natur, eftersom syftet med ställandet av villkor är ett flexibelt förfarande som myndigheten kan förutsätta för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse.

Villkoren kan således variera stort från fall till fall. De villkor som ställs på företagsköp kan exempelvis gälla att en viss funktion eller andel i ett företag lämnas utanför företagsköpet, såsom myndighetsregister. Dessutom kan villkoren gälla t.ex. fortsatt upprätthållande av produktions-, forsknings- och utvecklingsförmågan eller tjänster enligt leveransavtal i Finland eller särskilda säkerhetsarrangemang, såsom kvalitetsrevision av nätinfrastruktur, samt olika tillsyns- och sanktionsvillkor. Dessutom kan det ställas villkor exempelvis på att bolagets hemort fortfarande ska vara i Finland eller i fråga om försäljning av vissa funktioner i målföretaget till en oberoende tredje part. Villkoren ska vara genomförbara i varje enskilt fall och komplicerade arrangemang ska undvikas. Villkoren är internationellt relativt enhetliga och de påminner delvis om de villkor som används i samband med den konkurrensrättsliga tillsynen på företagsförvärv.

En klar arbetsfördelning mellan myndigheterna i förhandlingarna om lindringsåtgärder och tillsyn samt iakttagandet av proportionalitetsprincipen är centrala utgångspunkter när eventuella villkor ställs. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för ledningen av processerna för beredning och beslutsfattande som gäller lindringsåtgärder, men ministeriet ska i varje enskilt fall bedriva nära samarbete med behöriga myndigheter och nätverket för företagsköp.

I de flesta fall kommer den anledning till oro i fråga om säkerhetsrisker sannolikt att tas upp under remissförfarandet för nätverket för företagsköp av någon behörig myndighet eller utifrån arbets- och näringsministeriets egen bedömning av säkerhetsriskerna. Som primära lindringsåtgärder kan närmast sådana fall komma i fråga där en säkerhetskritisk andel helt enkelt kan lämnas utanför företagsköpet. Det säkerhetskritiska myndighetsregistret kan t.ex. lämnas utanför företagsförvärv vid förhandlingar mellan avtalsparter och behöriga myndigheter. Arbets- och näringsministeriet bedömer från fall till fall vilka lindringsåtgärder som är lämpliga efter att ha förhandlat med behöriga myndigheter i ärendet.

Den primära utgångspunkten är att villkoren ska utarbetas så att inga tillsynsåtgärder behövs för uppfyllandet av dem och att de till denna del inte heller ska medföra kostnader för myndigheterna. I vissa undantagsfall, där det emellertid blir aktuellt med tillsynsvillkor för lindringsåtgärderna, ska tillsynen i regel koncentreras till den behöriga myndighet till vars ansvarsområde föremålet för företagsköpet huvudsakligen hör. Tillsynen ska genomföras i samarbete med arbets- och näringsministeriet, som alltid deltar i dessa processer.

Huvudregeln i sådana situationer är att kostnaderna för tillsynen ska hänföras till den avtalspart i företagsförvärvet som omfattas av tillsyn, inte till myndigheterna.

Ställandet av villkor utgör en del av arbets- och näringsministeriets beslut om bekräftelse över vilket besvär får anföras i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Om arbets- och näringsministeriet, efter att först ha förhandlat med de behöriga myndigheterna och parterna i företagsköpet, anser att resultatet av förhandlingarna om villkorens innehåll inte kan godkännas, överför arbets- och näringsministeriet ärendet till statsrådet för behandling i syfte att eventuellt utfärda ett förbud mot företagsköpet.

Att ett företagsförvärv förbjuds, hävs eller att det ställs villkor för det är betydelsefullt med avseende på näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Förhållandet mellan den nya 5 b § och grundlagen samt lagstiftningsordningen behandlas senare i avsnitt 10 i propositionen.

5 c §. *Lämnande av ärende utan prövning*. Det föreslås att paragrafen om lämnande av ärende utan prövning fogas till lagen som en ny 5 c §. Om arbets- och näringsministeriet anser att ett företagsköp inte omfattas av tillämpningsområdet för lagens 4 eller 5 § och således inte är föremål för tillsyn enligt 2 § 1 mom. 2 punkten, kan ministeriet lämna ärendet utan prövning med stöd av 5 c §. Av arbets- och näringsministeriets beslut att lämna ett ärende utan prövning följer att behandlingen av ärendet avslutas, och ändring i beslutet kan sökas i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

När det bedöms om en ansökan som lämnats in till arbets- och näringsministeriet med stöd av 4 § eller en anmälan som lämnats in med stöd av 5 § ska lämnas utan prövning, ska vid bedömningen beaktas lagens syfte enligt 1 § och de definitioner enligt 2 § som öppnar lagens tillämpningsområde närmare.

Bakgrunden till den nya bestämmelsen är situationer där också sådana ansökningar eller anmälningar lämnas in till arbets- och näringsministeriet i fråga om vilka ministeriet anser det klart att de inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Därför är det inte ens ändamålsenligt att ta dem till prövning i ett officiellt förfarande enligt företagsköpslagen. I dessa fall är det emellertid viktigt med tanke på sökandens rättsskydd att ministeriet får ett officiellt beslut i ärendet.

Arbets- och näringsministeriet skulle emellertid kunna besluta att det tar det ärende som berörs av beslutet upp till ny behandling, om detta är nödvändigt exempelvis på grund av att ministeriet fått ny information om det. Ärendet kan tas upp till ny behandling på eget initiativ eller utan sökandens initiativ i enlighet med principerna för god förvaltning enligt förvaltningslagen (432/2003) och i enlighet med 50 § i förvaltningslagen.

6 §. *Undantag från bekräftande av företagsköp*. Det föreslås att det till 6 § 2 mom. fogas en bestämmelse om att de undantag från bekräftelse av företagsköp som föreskrivs i 1 mom. 3 och 4 punkten inte utöver försvarsindustriföretag heller ska gälla företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet. Denna ändring motsvarar också definitionen av föremålet för tillsyn i 2 § 1 mom. 2 b-punkten och den ändring som föreslås i 4 § 1 mom., som gäller företagsköp inom säkerhetsområdet och som förutsätter att en ansökan lämnas in på förhand till arbets- och näringsministeriet, liksom också vid företagsköp inom försvarsområdet.

8 a §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till myndigheter.* För komplettering av EU:s förordning om granskningen föreslås en ny 8 a § utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

I paragrafen föreslås att arbets- och näringsministeriet ska ha rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar och uppgifter som ministeriet fått eller upprättat vid skötseln av de myndighetsuppgifter som föreskrivs i 3 § i denna lag till andra myndigheter som utför tillsyn över utlänningars företagsköp och placeringar enligt denna lag eller EU:s förordning om granskning. Förutsättningen för utlämnande av handlingar och uppgifter är att utlämnandet är nödvändigt för genomförandet av tillsynen över utlänningars företagsköp och placeringar enligt denna lag och den nämnda förordningen samt för avgivande av i 3 § i denna lag avsedda utlåtanden och att handlingarna och uppgifterna endast används för det ändamål för vilket de har lämnats ut.

Som myndigheter kan i detta sammanhang också betraktas andra sådana organisationer som har lagstadgade uppgifter som kan jämföras med myndighetsuppgifter och som är centrala med tanke på tillämpningsområdet för företagsköpslagen. En sådan organisation är t.ex. Försörjningsberedskapscentralen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som har till uppgift att planera och bedriva operativ verksamhet i samband med upprätthållandet och utvecklandet av försörjningsberedskapen i Finland. Försörjningsberedskapscentralen definieras så att den har rättslig ställning som en statlig inrättning. Statliga inrättningar är sådana myndigheter som avses i 4 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Försörjningsberedskapscentralen är en viktig remissinstans i de bekräftelseprocesser som avses i företagsköpslagen. Enligt 1 § 1 mom. 12 punkten i statsrådets förordning om Försörjningsberedskapscentralen (455/2008) ska Försörjningsberedskapscentralen utöver vad som bestäms i lagen om tryggande av försörjningsberedskapen (1390/1992) inom sitt verksamhetsområde utföra de förvaltningsuppgifter som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning.

Enligt den samarbetsstruktur mellan medlemsstaterna och kommissionen som avses i EU:s förordning om granskning tar arbets- och näringsministeriet som nationell kontaktpunkt emot anmälningar, eventuella kommentarer och begäranden om ytterligare uppgifter från andra medlemsstaters nationella kontaktpunkter. Arbets- och näringsministeriet sänder dessutom på motsvarande sätt egna anmälningar, kommentarer och begärda tilläggsuppgifter från fall till fall till medlemsstaternas kontaktpunkter och kommissionen. Också kommissionen kan lämna sina utlåtanden inom ramen för samarbetsstrukturen enligt förordningen till arbets- och näringsministeriet. I sådana fall ska ministeriet ha rätt att i samarbete enligt EU:s förordning om granskning lämna ut handlingar och uppgifter också till andra nationella myndigheter som i dessa fall är remissinstanser. Dessutom ska arbets- och näringsministeriet ha rätt att lämna ut Finlands kommentarer och tilläggsuppgifter som baserar sig på nationellt samordnade synpunkter.

De uppgifter som krävs enligt förordningen och som lämnats ut till medlemsstaterna och kommissionen får endast användas för det ändamål för vilket de har begärts. Behandlingen av de inlämnade uppgifterna ska ske konfidentiellt i enlighet med unionslagstiftningen och den nationella lagstiftningen. I Finland föreskrivs om detta i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I situationer som avses i 8 a § ska utlämnandet av handlingar även vara nödvändigt med tanke på skötseln av myndigheternas uppgifter och de får användas endast för det ändamål för vilket de har lämnats ut. I sådana situationer hänför sig utlämnandet av handlingar och uppgifter till den uppföljning av utlänningars företagsköp och de utlåtandeförfaranden inom ramen för det samarbete som förutsätts enligt 3 § i företagsköpslagen och i EU:s förordning om granskning där utlämnandet av uppgifter är nödvändigt för att arbets- och näringsministeriet ska kunna få en nationell syn med avseende på genomförandet av de uppgifter som fastställts för ministeriet i lag och med stöd av EU:s förordning om granskning.

De nationella synpunkterna i varje enskilt fall bereds i samarbete med nätverket för företagsköp, till vilket arbets- och näringsministeriet lämnar ut sekretessbelagda handlingar och uppgifter från kontaktpunkterna i de övriga medlemsländerna. De praktiska förfarandena vid behandling av sekretessbelagda ärenden och utlämnande av uppgifter nationellt avtalas gemensamt i nätverket för företagsköp även med beaktande av de nationella bestämmelserna om informationssäkerhet.

Bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet finns i 29 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda handlingar och uppgifter som innehas av myndigheter till utländska myndigheter finns i 30 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Vid utlämnande av handlingar och uppgifter till utländska myndigheter vid förfaranden enligt EU:s förordning om granskning

iakttas de begränsningar som upphovsmannen till handlingen, t.ex. remissinstansen, har fastställt i fråga om vilka uppgifter som det är ändamålsenligt att från fall till fall lämna ut utanför Finland.

9 §. *Ändringssökande*. Bestämmelser om sökande av ändring vid förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), som trädde i kraft den 1 januari 2020. Genom den nya lagen upphävs förvaltningsprocesslagen (586/1996). Genom den föreslagna ändringen kommer lagens bestämmelse om ändringssökande att motsvara nuläget. I arbets- och näringsministeriets beslut om överföring av ett ärende enligt 4 § 3 mom. eller 5 § 3 mom. eller ministeriets beslut om fortsatt utredning enligt 5 § 4 mom. får ändring emellertid fortfarande inte sökas.

9 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 11 oktober 2020.

10 Förslagets förhållande till skyddet av personuppgifter

På behandlingen av personuppgifter tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*. Den nationella allmänna lagen är dataskyddslagen (1050/2018), genom vilken dataskyddsförordningen och dess nationella tillämpning preciseras och kompletteras.

Behandling av personuppgifter är enligt dataskyddsförordningen laglig bland annat när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Förpliktelsen kan grunda sig antingen på EU-lagstiftning eller på den lagstiftning som tillämpas på den personuppgiftsansvarige i en medlemsstat. De nationella bestämmelserna kan också gälla bl.a. vilken typ av uppgifter som ska behandlas samt till vem uppgifter får lämnas ut och för vilket ändamål. Dessutom ska lagstiftningen uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I artikel 5 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om principer för behandling av personuppgifter. Personuppgifter ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade. Personuppgifter ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas ("uppgiftsminimering"). Personuppgifter ska vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade. De får inte lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Med ändamålsbegränsning avses att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Den personuppgiftsansvarige ska kunna visa att de skyldigheter som beskrivs ovan efterlevs.

När sekretessbelagda uppgifter enligt 8 a § i lagförslaget lämnas ut till andra myndigheter iakttas de ovan nämnda principerna för behandling av personuppgifter som avses i artikel 5 i dataskyddsförordningen. Enligt den föreslagna nya 8 a § har arbets- och näringsministeriet rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar och uppgifter som ministeriet fått eller upprättat vid skötseln av de myndighetsuppgifter som föreskrivs i 3 § i företagsköpslagen till andra myndigheter som utför tillsyn över utlänningars företagsköp och placeringar enligt företagsköpslagen eller EU:s förordning om granskning. Förutsättningen för utlämnande av handlingar och uppgifter är att utlämnandet är nödvändigt för genomförandet av tillsynen över utlänningars företagsköp och

placeringar enligt företagsköpslagen och EU:s förordning om granskningen samt för avgivande av i 3 § i denna lag avsedda utlåtanden och att handlingarna och uppgifterna endast används för det ändamål för vilket de har lämnats ut. Dessa handlingar kan även innehålla personuppgifter som samlats in endast för detta uttryckliga och berättigade ändamål. Härvid förverkligas även ändamålsbegränsningen enligt artikel 5 i dataskyddsförordningen. Personuppgifter är väsentliga och begränsade endast till vad som är nödvändigt i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas i detta sammanhang. Personuppgifterna innehåller inte känsliga uppgifter. Lagenligheten i behandlingen av personuppgifter i situationer som avses i 3 och 8 a § i företagsköpslagen grundar sig på artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning, där behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att arbets- och näringsministeriets lagstadgade skyldighet som personuppgiftsansvarig ska kunna fullgöras.

Den föreslagna bestämmelsen i 8 a § ligger inom ramen för det nationella handlingsutrymme som i EU:s dataskyddsförordning lämnas för nationell lagstiftning. Enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen får det utfärdas nationell lagstiftning i sådana fall då behandlingen av personuppgifterna har sin grund i artikel 6.1 c enligt vilken behandlingen behövs för att iaktta den personuppgiftsansvariges lagstadgade förpliktelse. Den reglering som nu föreslås behövs för fullgörandet av arbets- och näringsministeriets ovan nämnda lagstadgade förpliktelse, och därför har nationella bestämmelser om ärendet genomförts inom ramen för det nationella handlingsutrymme som enligt dataskyddsförordningen lämnas för nationell lagstiftning.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

När lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012) stiftades har grundlagsutskottet bedömt propositionens (RP 42/2011) grundlagsenlighet i sitt utlåtande (GrUU 16/2011 rd). Utskottet har i sitt utlåtande ansett att de föreslagna bestämmelserna inte är ett problem med avseende på jämlikheten enligt 6 § 2 mom., näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. eller rättsskyddet enligt 21 § 2 mom. i grundlagen. Utskottet har i sitt utlåtande bl.a. ansett att allt som berör den nationella säkerheten är sådana tungt vägande skäl som tillåter att utländska personers och sammanslutningars köp av försvarsindustriföretag begränsas.

Den ändring som föreslås i lagens 4 § gäller endast det att i fråga om företagsköp som enligt lagen är föremål för tillsyn och där målföretaget producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet alltid ska förutsätta att en ansökan görs på förhand till arbets- och näringsministeriet. Ett beslut om bekräftelse som meddelas efter det att köpet har genomförts anses i sådana situationer inte vara tillräckligt med tanke på den nationella säkerheten. Enligt gällande lag kan anmälan också göras i efterhand. Således förblir utgångspunkterna för den föreslagna regleringen oförändrade i fråga om tryggandet av jämlikheten och förbudet mot diskriminering enligt 6 § i grundlagen och näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen. Därför bedöms det att den föreslagna ändringen inte har några negativa konsekvenser med tanke på grundlagen.

Som en ny sak med avseende på grundlagsenligheten föreslås att det till lagen fogas en ny 5 b §, enligt vilken arbets- och näringsministeriet i ett ärende som gäller bekräftelse av ett företagsköp kan ställa sådana villkor för företagsköpet som är nödvändiga för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse samt förena iakttagandet av dessa villkor med vite i enlighet med viteslagen (1113/1990).

Den nya bestämmelsen om ställande av villkor innebär inga begränsningar i näringsfriheten i förhållande till gällande lag, utan som det konstateras ovan i specialmotiveringen till den före-

slagna 5 b § ska ställandet av villkor ses som en lindrigare begränsning med beaktande av proportionalitetsprincipen t.ex. i fråga om näringsfrihet enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Dessutom är det fråga om en begränsning som är nödvändig med tanke på tryggandet av ett ytterst viktigt nationellt intresse.

Den nya 5 b § som föreslås i lagen har således också bedömts med avseende på den näringsfrihet som garanteras i 18 § 1 mom. i grundlagen. Denna nya bestämmelse bedöms inte öka den gällande lagens begränsande effekt på näringsfriheten, eftersom en villkorad bekräftelse i vilket fall som helst skulle vara en lindrigare åtgärd än ett beslut om förbud. Eventuella begränsningar av näringsfriheten ska godkännas av parterna i företagsköpet och i första hand gälla utländska köpare.

Med avseende på den nya bestämmelsen om ställande av villkor är också bestämmelserna i 2 § 3 mom. i grundlagen av betydelse, enligt vilka all utövning av offentlig makt ska bygga på lag. Ur denna synvinkel är det i princip värt att eftersträva att det av bestämmelsen framgår hurudana villkor som kan ställas. I själva verket kan emellertid, såsom beskrivs ovan, de villkor som kommer i fråga vara mycket olika och det är i praktiken inte möjligt att på förhand räkna upp dem exakt i paragrafen. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 40/2010 rd bedömt den föreslagna regleringen om villkor som ska ställas på genomförandet av företagsförvärv i konkurrenslagen med avseende på 2 § 3 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet föreslog då att författningarna preciseras genom att de kompletteras med en öppen förteckning över exempel på villkor för ett företagsförvärv. Ekonomiutskottet har emellertid vid behandlingen av förslaget till konkurrenslag (RP 88/2010) i sitt eget betänkande (EkUB 50/2010 rd) konstaterat att villkoren för företagsförvärv kan variera mycket beroende på bl.a. företagens branscher och marknadsstrukturen. En liknande bestämmelse ingår i konkurrenslagarna i många andra EU-länder och de har heller några exempelförteckningar. Den nationella tillsynen över företagsförvärv ska också följa kommissionens riktlinjer och EU-rättspraxis. Den föreslagna nya bestämmelsen har således bedömts också utifrån den ovan nämnda bestämmelsen om villkor för företagsförvärv i konkurrenslagen samt grundlagsutskottets utlåtande och ekonomiutskottets betänkande. I motiveringen till den föreslagna nya bestämmelsen ingår också exempel på ställandet av villkor.

Förslaget är av betydelse också med tanke på skyddet för personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen, eftersom de ansökningar och anmälningar om utlänningars företagsköp som lämnats in till arbets- och näringsministeriet kan innehålla personuppgifter. Dessa uppgifter är vanligen kontaktuppgifter som gäller ombud som företräder parterna i ett företagsköp. Lagenligheten i behandlingen av personuppgifter i arbets- och näringsministeriets förfaranden för bekräftelse av utlänningars företagsköp och utlämnande av uppgifter i anslutning därtill har således bedömts utifrån EU:s dataskyddsförordning. Registrering av uppgifter ska grunda sig på artikel 6.1.a i dataskyddsförordningen. Det rör sig således om behandling av personuppgifter som är nödvändig för att registermyndighetens lagstadgade skyldigheter ska kunna fullgöras. Regleringen är således inte problematisk med avseende på 10 § 1 mom. i grundlagen.

Vid bedömningen enligt dataskyddsförordningen har man beaktat lagens 3 §, enligt vilken arbets- och näringsministeriet vid beredningen av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp i behövlig utsträckning ska inhämta utlåtanden av andra myndigheter samt 8 a § i lagförslaget, där det föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till myndigheter. I dessa fall ingår personuppgifter i utlämnandet av uppgifter till andra myndigheter t.ex. genom att den fysiska personen företräder bolaget. Uppgifterna innehåller inte känsliga personuppgifter. I det samarbete som avses i EU:s förordning om granskning ska utlämnande av personuppgifter till andra nationella kontaktpunkter i EU:s medlemsstater enligt förordningen och till Europeiska kommissionen ske i enlighet med de behov som avses i artikel 6.1.e i dataskyddsförordningen

för fullgörandet av den lagstadgade skyldigheten. Propositionens förhållande till skyddet av personuppgifter behandlas närmare ovan i avsnitt 10.

Den nya bestämmelse om ställande av villkor som föreslås i 5 b § är av betydelse också med tanke på parternas avtalsfrihet. Utgående från den allmänna klausulen om egendomsskydd i 15 § 1 mom. i grundlagen bedöms i första hand olika begränsningar i ägarens nyttjanderätt och bestämmande inflytande. Också avtalsfriheten skyddas delvis genom bestämmelsen om egendomsskydd i 15 § 1 mom. i grundlagen. Lagstiftning som gör intrång på egendomsskyddet bör enligt grundlagsutskottet bedömas utifrån de allmänna förutsättningarna för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 5/2002 rd). Till denna del har den föreslagna nya bestämmelsen bedömts vara acceptabel bl.a. till sin grund, dikteras av ett vägande samhälleligt behov och vara nödvändig för att uppnå ett godtagbart syfte, dvs. i detta fall är den nationella säkerheten ett centralt perspektiv. Den föreslagna regleringen bedöms i enlighet med proportionalitetsprincipen också vara proportionerlig så att ställandet av villkor inte ska leda till oskäliga slutresultat ur företagsköpsparternas synvinkel, utan syftet med åtgärderna är att trygga Finlands nationella säkerhet genom att endast den säkerhetskritiska delen av företagsköpet lämnas utanför. Den nu föreslagna nya bestämmelsen om ställande av villkor ska omfatta alla företagsköp som hör till lagens tillämpningsområde. Bedömningen enligt lagen ska alltid utföras vid tidpunkten och basera sig på den rådande säkerhetssituationen. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 16/2011 ansett att allt som berör den nationella säkerheten är sådana tungt vägande skäl som tillåter att utländska personers och sammanslutningars köp av försvarsindustriföretag begränsas.

I flera länders lagstiftning om tillsyn över utländska investeringar ingår en sådan enkel bestämmelse av den typ som föreslås i denna proposition och som ger myndigheterna flexibla möjligheter att ingripa i utlänningars företagsköp från fall till fall, om de är motiverade med tanke på uppföljnings- och begränsningsåtgärder. Den föreslagna bestämmelsen har dessutom formulerats så att villkoren förutsätts vara nödvändiga för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse. På denna grund kan det bedömas att den föreslagna bestämmelsen inte blir problematisk med avseende på bestämmelserna i grundlagen, om den begränsas på detta sätt.

Den föreslagna nya 5 c § ger arbets- och näringsministeriet möjlighet att också lämna ett ärende utan prövning. Det här har betydelse särskilt med avseende på 21 § 1 och 2 mom. i grundlagen. Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Förslaget handlar också om frågan om rätten att få motiverade myndighetsbeslut enligt 21 § 2 mom. i grundlagen. Den föreslagna bestämmelsen kan inte anses stå i strid med 21 § i grundlagen, eftersom det centrala syftet med förslaget är att påskynda behandlingen av ärenden, vilket främjar uppfyllandet av kravet enligt grundlagens 21 § 2 mom. att ärendet ska behandlas utan ogrundat dröjsmål.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp

enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012) 2 § 1 och 2 mom., 3–5 §, 6 § 2 mom. och 9 §,

av dem 2 § 1 och 2 mom. sådan den lyder i lag 496/2014 samt 3 och 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 496/2014, samt

fogas till lagen nya 5 a–5 c och 8 a § som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *ytterst viktigt nationellt intresse* tryggande av det militära försvaret, samhällets vitala funktioner, den nationella säkerheten eller de utrikes- och säkerhetspolitiska målen eller säkerställande av allmän ordning och allmän säkerhet i enlighet med artiklarna 52 och 65 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse,

2) *föremål för tillsyn*

a) försvarsindustriföretag,

b) företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet,

c) sammanslutning eller rörelse som på grund av sin verksamhetsgren, affärsverksamhet eller sina förbindelser som helhet bedömt ska anses vara en kritisk organisation med tanke på tryggandet av samhällets vitala funktioner,

3) *utländsk ägare*

a) en utlänning som inte har sin bosättningsort i en stat som hör till Europeiska unionen (EU) eller Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA),

b) en sammanslutning eller stiftelse som inte har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater,

c) en sammanslutning eller stiftelse som har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater men i vilken en utlänning som avses i a-punkten eller en sammanslutning eller stiftelse som avses i b-punkten innehar minst en tiondedel av det röstetal som samtliga aktier i ett aktiebolag medför eller som utövar motsvarande faktiskt inflytande i en annan sammanslutning eller rörelse,

4) *försvarsindustriföretag* en sammanslutning eller rörelse

a) som producerar eller levererar försvarsmateriel som avses i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012) eller andra produkter eller tjänster som är viktiga för det militära försvaret, eller

b) vars export av i Finland tillverkade produkter som ska betraktas som sådana produkter som ska genomgå kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden, nedan *EG-förordningen*, eller lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning

(562/1996) är tillståndspliktig enligt EG-förordningen eller den lagen, eller vars export av teknik som avses i EG-förordningen eller den lagen och som används i verksamhet i Finland är tillståndspliktig enligt EG-förordningen eller den lagen,

5) *företagsköp* köp eller annan motsvarande åtgärd genom vilken en utländsk ägare förvärvar en i 2 mom. avsedd andel av föremålet för tillsyn; med företagsköp avses också omvandling av en annan sammanslutning än en sådan som avses i 3 punkten till sådan utländsk ägare som avses i 3 punkten, om den utövar sådant inflytande som avses i 2 mom. i ett företag som är föremål för tillsyn.

I fråga om företagsköp som nämns i 1 mom. 2 a och b punkten ska en ansökan om företagsköp enligt denna lag göras, och i fråga om företagsköp som avses i 2 c punkten som gäller något annat föremål för tillsyn kan en anmälan enligt denna lag göras, då en i 1 mom. 3 punkten avsedd köpare förvärvar minst en tiondedel, minst en tredjedel eller minst hälften av det röstetal som samtliga aktier i bolaget medför, eller motsvarande faktiskt inflytande i ett aktiebolag eller annat föremål för tillsyn. Den myndighet som behandlar ärendet kan av särskilda skäl ålägga köparen att göra en ansökan eller en anmälan också om en sådan åtgärd som vidtas efter behandlingen och som ökar inflytandet, men som inte resulterar i att de ovannämnda gränserna överskrids.

— —

3 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet behandlar ärenden som gäller tillsyn över och bekräftelse av företagsköp. Arbets- och näringsministeriet kan överföra ärendet om bekräftelse eller vägran av bekräftelse för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, om det på basis av en ansökan som inlämnats med stöd av 4 § eller en anmälan som gjorts med stöd av 5 § kan bedömas att företagsköpet eventuellt kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse.

Arbets- och näringsministeriet är en nationell kontaktpunkt i frågor som gäller genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen.

När ett ärende som gäller bekräftelse av ett företagsköp bereds ska arbets- och näringsministeriet i behövlig utsträckning inhämta utlåtanden av andra myndigheter.

4 §

Företagsköp inom försvars- och säkerhetsområdet

En utländsk ägare ska på förhand anhålla om arbets- och näringsministeriets bekräftelse av ett företagsköp som berör ett försvarsindustriföretag eller ett företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet. Ansökan om bekräftelse ska innehålla alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp.

Om en utländsk ägare inte har ansökt om bekräftelse av ett företagsköp enligt 1 mom., kan arbets- och näringsministeriet utsätta en tid inom vilken ansökan ska göras.

Ministeriet ska bekräfta ett företagsköp om köpet inte kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. Om ett ytterst viktigt nationellt intresse kan äventyras till följd av ett företagsköp, ska ministeriet överföra ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. Ministeriet kan överföra ärendet till statsrådets allmänna sammanträde också i andra fall.

5 §

Övriga företagsköp

En utländsk ägare kan anmäla ett annat företagsköp än sådant som avses i 4 § 1 mom. till arbets- och näringsministeriet för bekräftelse. Anmälan kan också göras på förhand, om företagsköpet framskridit till ett skede som omedelbart föregår det slutliga genomförandet av arrangemanget. Anmälan ska innehålla alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp.

En utländsk ägare ska på begäran av arbets- och näringsministeriet till ministeriet lämna alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och det i 1 mom. avsedda företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköpet. Ministeriet ska begära uppgifterna inom tre månader från det att ministeriet fått kännedom om företagsköpet.

Ministeriet ska bekräfta ett företagsköp om köpet inte kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. Om företagsköpet kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse ska ärendet överföras för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. Ministeriet kan överföra ett ärende för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde också i andra fall.

Om arbets- och näringsministeriet inte inom sex veckor från mottagandet av de uppgifter som behövs för behandlingen av ärendet fattar ett beslut om fortsatt utredning i ärendet eller inom tre månader från mottagandet av uppgifterna inte gör någon framställning om överföring av ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, anses företagsköpet ha blivit bekräftat.

5 a §

Kringgående av lag

Om det är uppenbart att avsikten med ett företagsköp eller ett förfarande, arrangemang eller någon annan åtgärd, som i fråga om verkningarna kan jämställas med företagsköp, är att kringgå denna lags bestämmelser om ansökan om bekräftelse av ett företagsköp hos arbets- och näringsministeriet, ska åtgärden på ministeriets begäran föras till ministeriet för prövning.

5 b §

Uppställande av villkor

Arbets- och näringsministeriet kan i ett beslut som gäller bekräftelse av ett företagsköp ställa sådana villkor för företagsköpet som är nödvändiga för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse. Villkor kan ställas endast om parterna i företagsköpet förbinder sig att följa dem.

För tillsynen över villkoren ansvarar den behöriga myndigheten i ärendet, men tillsynen genomförs i samarbete med arbets- och näringsministeriet.

Arbets- och näringsministeriet kan förena iakttagandet av de villkor som ministeriet med stöd av 1 mom. ställt upp med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

5 c §

Lämnande av ärende utan prövning

Arbets- och näringsministeriet kan lämna ett ärende utan prövning, om ministeriet anser att företagsköpet inte omfattas av lagens tillämpningsområde.

6 §

Undantag från bekräftande av företagsköp

— —

Bestämmelserna i 1 mom. 3 och 4 punkten gäller inte förvarsindustriföretag eller företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet.

8 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har arbets- och näringsministeriet rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar och uppgifter som ministeriet fått eller upprättat och uppgifter som ministeriet fått vid skötseln av de myndighetsuppgifter som avses i 3 § i denna lag till andra myndigheter som utför tillsyn över utlänningars företagsköp och placeringar som avses i denna lag eller i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar unionen. I sådana situationer ska det vara nödvändigt att lämna ut handlingar och uppgifter till myndigheterna för att tillsyn över utlänningars företagsköp och placeringar ska kunna utföras enligt denna lag och EU:s förordning om granskningen samt för att ge ett utlåtande enligt 3 § i denna lag och dessa handlingar och uppgifter får användas endast för det ändamål för vilket de har utlämnats.

9 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I arbets- och näringsministeriets beslut om överföring av ett ärende enligt 4 § 3 mom. eller 5 § 3 mom. eller ministeriets beslut om fortsatt utredning enligt 5 § 4 mom. får ändring emellertid inte sökas genom besvär.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

På företagsköp som har genomförts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

———

Helsingfors den 17 juni 2020

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012) 2 § 1 och 2 mom., 3–5 §, 6 § 2 mom. och 9 §,
av dem 2 § 1 och 2 mom. sådan den lyder i lag 496/2014 samt 3 och 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 496/2014, samt
fogas till lagen nya 5 a–5 c och 8 a § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Definitioner	*Definition*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
1) *ytterst viktigt nationellt* intresse tryggande av landets försvar eller säkerställande av allmän ordning och allmän säkerhet i enlighet med artiklarna 52 och 65 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse,	1) *ytterst viktigt nationellt intresse* tryggande av *det militära* försvaret, *samhällets vitala funktioner, den nationella säkerheten eller de utrikes- och säkerhetspolitiska målen* eller säkerställande av allmän ordning och allmän säkerhet i enlighet med artiklarna 52 och 65 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse,
2) *föremål för tillsyn* ett försvarsindustriföretag eller en annan sammanslutning eller rörelse som på grund av sin verksamhetsgren, affärsverksamhet eller sina åtaganden ska anses vara en kritisk organisation med tanke tryggandet av samhällets vitala funktioner,	2) *föremål för tillsyn* a) *försvarsindustriföretag,* *b) företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet,* c) sammanslutning eller rörelse som på grund av sin verksamhetsgren, affärsverksamhet eller sina förbindelser *som helhet bedömt* ska anses vara en kritisk organisation med tanke på tryggandet av samhällets vitala funktioner,
3) *utländsk ägare*	3) *utländsk ägare*

Gällande lydelse

a) en utlänning som inte har sin bosättningsort i en stat som hör till Europeiska unionen (EU) eller Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA),

b) en sammanslutning eller stiftelse som inte har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater,

c) en sammanslutning eller stiftelse som har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater men i vilken en utlänning som avses i a-punkten eller en sammanslutning eller stiftelse som avses i b-punkten innehar minst en tiondedel av det röstetal som samtliga aktier i ett aktiebolag medför eller som utövar motsvarande faktiskt inflytande i en annan sammanslutning eller rörelse,

4) *försvarsindustriföretag* en sammanslutning eller rörelse som producerar eller levererar försvarsmateriel eller andra tjänster eller produkter som är viktiga för det militära försvaret; med försvarsindustriföretag avses också en sammanslutning eller rörelse som i Finland tillverkar sådana produkter med dubbla användningsområden som avses i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996),

5) företagsköp köp eller annan motsvarande åtgärd genom vilken en utländsk ägare förvärvar en i 2 mom. avsedd andel av föremålet för tillsyn; med företagsköp avses också omvandling av en annan sammanslutning än en sådan som avses i 3 punkten till sådan utländsk ägare som avses i 3 punkten, om den utövar sådant inflytande som avses i 2 mom. i ett företag som är föremål för tillsyn.

Föreslagen lydelse

a) en utlänning som inte har sin bosättningsort i en stat som hör till Europeiska unionen (*EU*) eller Europeiska frihandelssammanslutningen (*EFTA*),

b) en sammanslutning eller stiftelse som inte har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater,

c) en sammanslutning eller stiftelse som har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater men i vilken en utlänning som avses i a-punkten eller en sammanslutning eller stiftelse som avses i b-punkten innehar minst en tiondedel av det röstetal som samtliga aktier i ett aktiebolag medför eller som utövar motsvarande faktiskt inflytande i en annan sammanslutning eller rörelse,

4) *försvarsindustriföretag* en sammanslutning eller rörelse

a) som producerar eller levererar försvarsmateriel som avses *i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012)* eller andra produkter eller tjänster som är viktiga för det militära försvaret, *eller*

b) vars export av i Finland tillverkade produkter som ska betraktas som sådana produkter som ska genomgå kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden, nedan EG-förordningen, eller lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) är tillståndspliktig enligt EG-förordningen eller den lagen, eller vars export av teknik som avses i EG-förordningen eller den lagen och som används i verksamhet i Finland är tillståndspliktig enligt EG-förordningen eller den lagen,

5) *företagsköp* köp eller annan motsvarande åtgärd genom vilken en utländsk ägare förvärvar en i 2 mom. avsedd andel av föremålet för tillsyn; med företagsköp avses också omvandling av en annan sammanslutning än en sådan som avses i 3 punkten till sådan utländsk ägare som avses i 3 punkten, om den utövar sådant inflytande som avses i 2 mom. i ett företag som är föremål för tillsyn.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Om föremålet för företagsköpet är ett försvarsindustriföretag, ska en ansökan om företagsköp enligt denna lag göras, och om företagsköpet gäller något annat objekt som är föremål för tillsyn kan en anmälan enligt denna lag göras, då en i 1 mom. 3 punkten avsedd köpare förvärvar minst en tiondedel, minst en tredjedel eller minst hälften av det röstetal som samtliga aktier i bolaget medför, eller motsvarande faktiskt inflytande i ett aktiebolag eller annat föremål för tillsyn. Den myndighet som behandlar ärendet kan av särskilda skäl ålägga köparen att göra en ansökan eller en anmälan också om en sådan åtgärd som vidtas efter behandlingen och som ökar inflytandet, men som inte resulterar i att de ovannämnda gränserna överskrids.	*I fråga om företagsköp som nämns i 1 mom. 2 a och b punkten ska en ansökan om företagsköp enligt denna lag göras*, och i fråga om företagsköp som avses i 2 c punkten som gäller något annat föremål för tillsyn kan en anmälan enligt denna lag göras, då en i 1 mom. 3 punkten avsedd köpare förvärvar minst en tiondedel, minst en tredjedel eller minst hälften av det röstetal som samtliga aktier i bolaget medför, eller motsvarande faktiskt inflytande i ett aktiebolag eller annat föremål för tillsyn. Den myndighet som behandlar ärendet kan av särskilda skäl ålägga köparen att göra en ansökan eller en anmälan också om en sådan åtgärd som vidtas efter behandlingen och som ökar inflytandet, men som inte resulterar i att de ovannämnda gränserna överskrids.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3 §	3 §
Myndigheter	*Myndigheter*
Arbets- och näringsministeriet behandlar ärenden som gäller tillsyn över och bekräftelse av företagsköp. Arbets- och näringsministeriet kan överföra ärendet om bekräftelse eller vägran av bekräftelse för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, om det på basis av en ansökan som inlämnats med stöd av 4 § eller en anmälan som gjorts med stöd av 5 § kan bedömas att företagsköpet eventuellt kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse.	Arbets- och näringsministeriet behandlar ärenden som gäller tillsyn över och bekräftelse av företagsköp. Arbets- och näringsministeriet kan överföra ärendet om bekräftelse eller vägran av bekräftelse för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, om det på basis av en ansökan som inlämnats med stöd av 4 § eller en anmälan som gjorts med stöd av 5 § kan bedömas att företagsköpet eventuellt kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. *Arbets- och näringsministeriet är nationell kontaktpunkt i frågor som gäller genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen.*
När ett ärende som gäller bekräftelse av ett företagsköp bereds ska arbets- och näringsministeriet i behövlig utsträckning inhämta utlåtanden av andra myndigheter.	När ett ärende som gäller bekräftelse av ett företagsköp bereds ska arbets- och näringsministeriet i behövlig utsträckning inhämta utlåtanden av andra myndigheter.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	4 §
Företagsköp inom försvarssektorn	*Företagsköp inom försvars- och* ***säkerhetsområdet***
En utländsk ägare ska på förhand anhålla om arbets- och näringsministeriets bekräftelse av ett företagsköp som berör ett försvarsindustriföretag. Ansökan om bekräftelse ska innehålla alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp.	En utländsk ägare ska på förhand anhålla om arbets- och näringsministeriets bekräftelse av ett företagsköp som berör ett försvarsindustriföretag *eller ett företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet.* Ansökan om bekräftelse ska innehålla alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp.
Om en utländsk ägare inte har ansökt om bekräftelse av ett företagsköp enligt 1 mom., kan arbets- och näringsministeriet utsätta en tid inom vilken ansökan ska göras. *Om ansökan fortfarande inte görs, ska ministeriet förvägra bekräftelse av företagsköpet.*	Om en utländsk ägare inte har ansökt om bekräftelse av ett företagsköp enligt 1 mom., kan arbets- och näringsministeriet utsätta en tid inom vilken ansökan ska göras.
Ministeriet ska bekräfta ett företagsköp om köpet inte kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. Ärendet ska då överföras för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde.	Ministeriet ska bekräfta ett företagsköp om köpet inte kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. *Om ett ytterst viktigt nationellt intresse kan äventyras till följd av ett företagsköp,* ska ministeriet överföra ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. Ministeriet kan överföra ärendet till statsrådets allmänna sammanträde också *i andra fall.*
5 §	5 §
Övriga företagsköp	*Övriga företagsköp*
En utländsk ägare kan anmäla ett annat företagsköp än sådant som gäller försvarsindustriföretag till arbets- och näringsministeriet för bekräftelse. Anmälan kan också göras på förhand, om företagsköpet framskridit till ett skede som omedelbart föregår det slutliga genomförandet av arrangemanget. Anmälan ska innehålla alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och företagsköpet	En utländsk ägare kan anmäla *ett annat* företagsköp *än sådant som avses i 4 § 1 mom.* till arbets- och näringsministeriet för bekräftelse. Anmälan kan också göras på förhand, om företagsköpet framskridit till ett skede som omedelbart föregår det slutliga genomförandet av arrangemanget. Anmälan ska innehålla alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och företagsköpet som

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp.	behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp.
En utländsk ägare ska på begäran av arbets- och näringsministeriet till ministeriet lämna alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och det i 1 mom. avsedda företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköpet. Ministeriet ska begära uppgifterna inom tre månader från det att ministeriet fått kännedom om företagsköpet.	En utländsk ägare ska på begäran av arbets- och näringsministeriet till ministeriet lämna alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och det i 1 mom. avsedda företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköpet. Ministeriet ska begära uppgifterna inom tre månader från det att ministeriet fått kännedom om företagsköpet.
Ministeriet ska bekräfta ett företagsköp om köpet inte kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. Ärendet ska då överföras för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde.	Ministeriet ska bekräfta ett företagsköp om köpet inte kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. *Om företagsköpet kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse* ska ärendet överföras för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. *Ministeriet kan överföra ett ärende för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde också i andra fall*.
Om arbets- och näringsministeriet inte inom sex veckor från mottagandet av de uppgifter som behövs för behandlingen av ärendet fattar ett beslut om fortsatt utredning i ärendet eller inom tre månader från mottagandet av uppgifterna inte gör någon framställning om överföring av ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, anses företagsköpet ha blivit bekräftat.	Om arbets- och näringsministeriet inte inom sex veckor från mottagandet av de uppgifter som behövs för behandlingen av ärendet fattar ett beslut om fortsatt utredning i ärendet eller inom tre månader från mottagandet av uppgifterna inte gör någon framställning om överföring av ärendet för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, anses företagsköpet ha blivit bekräftat.
	5 a §
	Kringgående av lag
	Om det är uppenbart att avsikten med ett företagsköp eller ett förfarande, arrangemang eller någon annan åtgärd, som i fråga om verkningarna kan jämställas med företagsköp, är att kringgå denna lags bestämmelser om ansökan om bekräftelse av ett företagsköp hos arbets- och näringsministeriet, ska åtgärden på ministeriets begäran föras till ministeriet för prövning.
	5 b §
	Ställande av villkor

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Arbets- och näringsministeriet kan i ett beslut som gäller bekräftelse av ett företagsköp ställa sådana villkor för företagsköpet som är nödvändiga för att trygga ett ytterst viktigt nationellt intresse. Villkor kan ställas endast om parterna i företagsköpet förbinder sig att följa dem.
	För tillsynen över villkoren svarar den behöriga myndigheten i ärendet, men tillsynen genomförs i samarbete med arbets- och näringsministeriet.
	Arbets- och näringsministeriet kan förena iakttagandet av de villkor som ministeriet med stöd av 1 mom. ställt med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).
	5 c §
	Lämnande av ärende utan prövning
	Arbets- och näringsministeriet kan lämna en ansökan eller en anmälan utan prövning, om ministeriet anser att företagsköpet inte omfattas av lagens tillämpningsområde.
6 §	6 §
Undantag från bekräftande av företagsköp	*Undantag från bekräftande av företagsköp*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelserna i 1 mom. 3 och 4 punkten gäller inte förvarsindustriföretag.	Bestämmelserna i 1 mom. 3 och 4 punkten gäller inte förvarsindustriföretag *eller företag som producerar eller levererar kritiska produkter eller tjänster som hänför sig till lagstadgade uppgifter för sådana myndigheter i Finland som är viktiga för samhällets säkerhet.*
	8 a §
	Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till myndigheter
	Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har arbets- och näringsministeriet rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar och uppgifter som ministeriet fått eller upprättat vid skötseln av de myndighetsuppgifter

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	som föreskrivs i 3 § i denna lag till andra myndigheter som utför tillsyn över utlänningars företagsköp och placeringar enligt denna lag eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen. Förutsättningen för utlämnande av handlingar och uppgifter är att utlämnandet är nödvändigt för genomförandet av tillsynen över utlänningars företagsköp och placeringar enligt denna lag och den nämnda förordningen samt för avgivande av i 3 § i denna lag avsedda utlåtanden och att handlingarna och uppgifterna endast används för det ändamål för vilket de har lämnats ut.
9 §	*9 §*
Ändringssökande	*Ändringssökande*
	Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).
I arbets- och näringsministeriets beslut om överföring av ett ärende enligt 4 § 3 mom. eller 5 § 3 mom. eller ministeriets beslut om fortsatt utredning enligt 5 § 4 mom. får ändring inte sökas genom besvär. I ett beslut av statsrådet som avses i 7 § eller ett beslut av ministeriet som avses i 4 § 2 mom. får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).	I arbets- och näringsministeriets beslut om överföring av ett ärende enligt 4 § 3 mom. eller 5 § 3 mom. eller i ministeriets beslut om fortsatt utredning enligt 5 § 4 mom. får ändring dock inte sökas genom besvär.
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	På företagsköp som har genomförts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.